

Praktische gids van het EASO: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming

*Praktische handleidingen
van het EASO*

Het EASO of personen die namens het EASO optreden, zijn niet aansprakelijk voor het gebruik dat eventueel van de volgende informatie wordt gemaakt.

© Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken, 2019

Overname met bronvermelding toegestaan.

Voor gebruik of overname van foto's of andere materialen die niet onder het auteursrecht van het EASO vallen, moet u rechtstreeks toestemming vragen aan de houders van het desbetreffende auteursrecht..

Print	ISBN 978-92-9476-107-1	doi:10.2847/86734	BZ-02-18-902-NL-C
PDF	ISBN 978-92-9476-100-2	doi:10.2847/257700	BZ-02-18-902-NL-N

Praktische gids van het EASO: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming

*Praktische handleidingen
van het EASO*

Inhoud

Afkortingen	5
Inleiding op de <i>Praktische gids van het EASO: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming</i>	5
CHECKLISTS	7
LEIDRAAD	10
Algemene beginselen.....	11
Regelgevingskader: Verdrag van Genève en erkenningsrichtlijn.....	11
Individuele omstandigheden	12
Besluitvormingsproces	12
„Buiten het land van herkomst”: personele en territoriale werkingssfeer	13
Onderdaan van een derde land	13
Staatloze.....	13
Belang van het vaststellen van het land van herkomst	14
Buiten het land van herkomst.....	15
Vluchtelingenstatus: gegronde vrees voor vervolging	16
Vervolging	16
1. Is de daad een voldoende ernstige schending van de mensenrechten, die een van de volgende vormen aanneemt?	17
2. Is de daad een schending van een mensenrecht waarvan geen afwijking mogelijk is, of een voldoende ernstige schending van een ander grondrecht van de mens?	19
3. Kan de behandeling worden beschouwd als een samenstel van verschillende maatregelen, waarvan de gevolgen de verzoeker op een soortgelijke wijze zouden treffen?	20
Gegronde vrees	20
Vluchtelingenstatus: gronden van vervolging	22
Ras	22
Godsdienst	22
Nationaliteit	23
Het behoren tot een bepaalde sociale groep	23
Gemeenschappelijk kenmerk.....	24
Perceptie van eigen identiteit.....	24
Politieke overtuiging	25
Oorzakelijk verband/„om redenen van”	26
Subsidiaire bescherming	27
Reëel risico.....	27
Ernstige schade.....	27
Doodstraf of executie	27
Foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.....	28
Foltering.....	29
Onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.....	29

Ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict	30
Internationaal of binnenlands gewapend conflict.....	30
Burger	31
Willekeurig geweld	31
Ernstige en individuele bedreiging	32
Leven of persoon	33
Oorzakelijk verband (als gevolg van)	33
Ter plaatse ontstane behoefte aan internationale bescherming	34
Daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade.....	35
Bescherming in het land van herkomst	36
Actoren van bescherming.....	36
Kwaliteit van de bescherming	38
Doeltreffendheid	38
Niet-tijdelijke aard	38
Toegankelijkheid	38
Alternatief van binnenlandse bescherming	39
Veiligheid in een deel van het land van herkomst	39
Toegang tot een deel van het land van herkomst	40
Redelijke verwachting dat de verzoeker zich in een deel van het land van herkomst vestigt	40
Geen bereidheid om zich onder de bescherming van het land van herkomst te stellen	41
STROOMDIAGRAMMEN	42
VERWIJZINGEN	50
Nuttige links	51
Andere hulpmiddelen	51
Verwijzingen naar wetgeving en relevante jurisprudentie	51
Algemene beginselen.....	51
Personele en territoriale werkingssfeer	52
Vluchtelingenstatus: gegronde vrees voor vervolging	52
Gronden van vervolging: ras.....	53
Gronden van vervolging: godsdienst	54
Gronden van vervolging: nationaliteit	54
Gronden van vervolging: het behoren tot een bepaalde sociale groep	54
Gronden van vervolging: politieke overtuiging	55
Oorzakelijk verband (om redenen van).....	55
Subsidiaire bescherming: reëel risico op ernstige schade	55
Subsidiaire bescherming: doodstraf of executie	56
Subsidiaire bescherming: foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing	56
Subsidiaire bescherming: ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.....	57
Ter plaatse ontstane behoefte aan internationale bescherming	57
Daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade.....	57
Actoren van bescherming en kwaliteit van de bescherming.....	58
Alternatief van binnenlandse bescherming	58

Afkortingen

- **APR** — Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (asielprocedurerichtlijn)
- **EHRM** — Europees Hof voor de Rechten van de Mens
- **ER** — Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming
- **EVRM** — Europees Verdrag voor de rechten van de mens
- **HvJ-EU** — Hof van Justitie van de Europese Unie
- **IGH** — Internationaal Gerechtshof
- **VG** — Verdrag van Genève van 1951 en het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen

Inleiding op de *Praktische gids van het EASO: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming*

Waarom deze praktische gids? De *Praktische gids van het EASO: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming* is bedoeld als een concreet hulpmiddel dat behandelend ambtenaren in de hele Europese Unie en daarbuiten bij hun dagelijkse werkzaamheden kunnen gebruiken.

Deze praktische gids is bedoeld om te helpen elk verzoek om internationale bescherming individueel, objectief en onpartijdig te beoordelen, met toepassing van dezelfde wettelijke criteria en gemeenschappelijke normen om vast te stellen wie voor internationale bescherming in aanmerking komt.

Het uitgangspunt voor deze gids zijn de wettelijke bepalingen van het Verdrag van Genève van 1951 en de erkenningsrichtlijn (Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming). De gids gaat een stap verder en vertaalt deze wettelijke eisen in richtsnoeren voor de betrokken ambtenaren.

Wat is de reikwijdte van deze gids? Deze gids richt zich op de vraag wie er in aanmerking komt voor internationale bescherming, waarbij het gaat om zowel de vluchtelingenstatus als subsidiaire bescherming. Behalve „in aanmerking komen” wordt ook de term „erkenning” gebruikt, met het oog op consistentie met de terminologie die in de erkenningsrichtlijn wordt gebruikt. Deze worden als equivalent beschouwd aan „inclusie”, een begrip dat in andere relevante EASO-producten wordt gebruikt.

De gids werd opgesteld in het kader van lopende onderhandelingen over een voorgestelde erkenningsverordening. De inhoud ervan is echter gebaseerd op en verwijst naar de bepalingen van de huidige erkenningsrichtlijn. De gebruiker dient dit te allen tijde te lezen in relatie tot de bijbehorende bepalingen van het geldende rechtsinstrument en zich daardoor te laten informeren.

In de gids wordt gekeken naar de wettelijke eisen om in aanmerking te komen voor internationale bescherming; feiten worden niet geanalyseerd of beoordeeld. Voor richtsnoeren over deze kwesties kan de gebruiker de volgende gids raadplegen: *Praktische gids van het EASO: het persoonlijk gesprek* en met name de *Praktische gids van het EASO: Bewijsoordeel*.

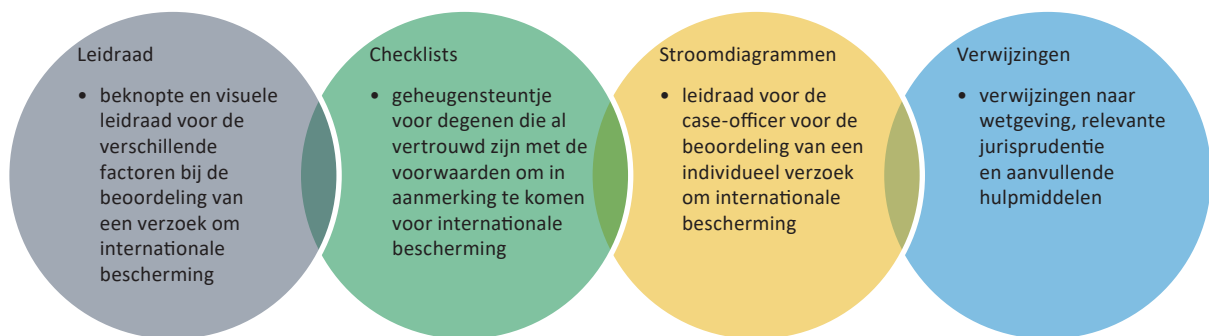
Bovendien valt de uitsluiting van mensen die geacht worden geen internationale bescherming te verdienen, buiten het bereik van deze praktische gids. Richtsnoeren hierover kunnen worden gevonden in de *EASO Practical Guide*:

Exclusion. Uitsluiting en bescherming in het kader van de vluchtelingenstatus op grond van artikel 1, afdeling D, van het Verdrag van Genève en artikel 12, lid 1, van de erkenningsrichtlijn worden evenmin uitgebreid in deze gids besproken.

Voor wie is deze praktische gids bedoeld? Deze gids is in eerste instantie bedoeld voor behandelend ambtenaren, interviewers en besluitvormers van de nationale beslissingsautoriteiten. Daarnaast kan het een nuttig instrument vormen voor beleidsmakers, kwaliteitsfunctionarissen en juridisch adviseurs en iedereen die geïnteresseerd is in de voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming in EU-verband.

De praktische gids wil in de behoeften voorzien van behandelend ambtenaren met diverse ervaringsniveaus: van de pas aangetreden behandelend ambtenaren tot degenen die jarenlange ervaring hebben. De onderdelen en inhoud ervan kunnen op verschillende wijze worden benut, afhankelijk van de behoeften van de gebruiker.

Hoe moet deze gids worden gebruikt? De gids bestaat uit vier onderdelen die zowel los van elkaar als in onderlinge samenhang kunnen worden gelezen.

Hij biedt niet alleen gestructureerde richtsnoeren, maar kan ook worden beschouwd als een hulpmiddel voor zelfevaluatie. Tevens kan hij als instrument voor kwaliteitstoezicht en/of coaching dienen.

Hoe is deze praktische gids tot stand gekomen? Deze gids is ontwikkeld door deskundigen uit de EU+-landen en met waardevolle input van de Europese Commissie en de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR). De ontwikkeling van de gids werd door het EASO gefaciliteerd en gecoördineerd. Voorafgaand aan de voltooiing is de gids ter raadpleging voorgelegd aan alle EU+-landen.

Hoe verhoudt deze praktische gids zich tot de nationale wetgeving en praktijk? Dit hulpmiddel is gericht op „zachte convergentie”, wat betekent dat ondanks de gemeenschappelijke normen die erin terug te vinden zijn, ook ruimte wordt geboden voor nationale variaties in wetgeving, leidraden en praktijken.

Elke nationale instantie kan relevante wetgeving en richtsnoeren opnemen in de daarvoor bestemde ruimten van de gids om hun behandelend ambtenaren op die manier één enkele leidraad te verschaffen met betrekking tot de voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming.

Hoe verhoudt deze praktische gids zich tot andere ondersteuningsinstrumenten van het EASO? Het EASO heeft de opdracht om de lidstaten te ondersteunen, onder meer met gemeenschappelijke opleiding, gemeenschappelijke kwaliteit en gemeenschappelijke informatie over landen van herkomst. Net als alle andere ondersteuningsinstrumenten van het EASO is de *Praktische gids van het EASO: voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming* gebaseerd op de normen van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (CEAS). De gids volgt dezelfde structuur als de andere hulpmiddelen en vormt een aanvulling op de andere reeds beschikbare hulpmiddelen van het EASO. Een belangrijk aandachtspunt was dat de gids consistent moet zijn met die andere hulpmiddelen, en met name met de modules „Inclusie” en haar vervolgmodule van het EASO-opleidingsprogramma, die er nauw mee samenhangen. De *Qualification for International Protection (Directive 2011/95/EU) — A Judicial Analysis* (geproduceerd door IARLJ-Europe op grond van een overeenkomst met het EASO) was eveneens een waardevol hulpmiddel bij de ontwikkeling van dit instrument.

Dit is een praktische gids zoals ontwikkeld in het kader van het EASO-kwaliteitsmatrixproces. Dit document moet worden gebruikt in samenhang met andere praktische hulpmiddelen: <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>

CHECKLISTS

- ▶ *Geheugensteuntje voor degenen die al vertrouwd zijn met de voorwaarden om in aanmerking te komen voor internationale bescherming*
- ▶ *Gebruik de hyperlinks om aanvullende informatie over een bepaald onderwerp te krijgen*

Algemene beginselen

- ☐ Pas de wettelijke bepalingen op de aanvaarde materiële feiten en de resultaten van de risicobeoordeling toe.
- ☐ Bedenk dat altijd eerst moet worden onderzocht of de persoon in kwestie als vluchteling kan worden erkend.
- ☐ Bedenk ook dat de behoefte aan bescherming ter plaatse kan ontstaan.
- ☐ Onderzoek elk geval individueel, objectief en onpartijdig.

„Buiten het land van herkomst”: personele en territoriale werkingssfeer

- ☐ Stel vast wat het land is waarvan de verzoeker de nationaliteit bezit of waar de verzoeker vroeger zijn of haar gewone verblijfplaats had.

Vluchtelingenstatus: gegronde vrees voor vervolging**Vervolging**

Beoordeel of een bepaalde behandeling overeenkomt met vervolging. Let daarbij op de volgende punten:

- ☐ Is de daad een voldoende ernstige schending van de mensenrechten, die een van de vormen aanneemt die onder meer in artikel 9, lid 2, van de erkenningsrichtlijn wordt genoemd?
- ☐ Is de daad een schending van een mensenrecht waarvan geen afwijking mogelijk is, of een voldoende ernstige schending van een ander grondrecht van de mens?
- ☐ Kan de behandeling worden beschouwd als een samenstel van verschillende maatregelen, waarvan de gevolgen de verzoeker op een soortgelijke wijze zouden treffen?

Gegronde vrees

- ☐ Beoordeel of de verzoeker gegronde vrees heeft:
 - Onderzoek alle erkende materiële feiten en stel vast of er in het verleden vervolging of bedreiging daarmee heeft plaatsgevonden.
 - Onderzoek, als dat overeenkomstig de nationale praktijk van toepassing is, of de vervolging in het verleden een zodanig gruwelijk karakter had dat de schade, al doet deze zich niet opnieuw voor, als permanent wordt beschouwd.
 - Analyseer of aan het criterium voor „gegrond(e vrees)” is voldaan (redelijke mate van waarschijnlijkheid).

Vluchtelingenstatus: gronden van vervolging

Onderzoek of de door de verzoeker gevreesde vervolging verband houdt met een van de volgende (feitelijke of vermeende) redenen:

☐ Ras	<ul style="list-style-type: none"> ■ huidskleur ■ afkomst ■ het behoren tot een bepaalde etnische groep
☐ Godsdienst	<ul style="list-style-type: none"> ■ theïstische, niet-theïstische en atheïstische geloofsovertuigingen ■ het deelnemen aan of het zich onthouden van formele erediensten in de particuliere of openbare sfeer, hetzij alleen of in gemeenschap met anderen ■ het deelnemen aan of het zich onthouden van andere religieuze activiteiten of uitingen ■ het deelnemen aan of het zich onthouden van vormen van persoonlijk of gemeenschappelijk gedrag die op een godsdienstige overtuiging gebaseerd zijn of daardoor worden bepaald
☐ Nationaliteit	<ul style="list-style-type: none"> ■ staatsburgerschap of het ontbreken daarvan ■ culturele identiteit ■ etnische identiteit ■ linguïstische identiteit ■ gemeenschappelijke geografische of politieke oorsprong ■ verwantschap met de bevolking van een andere staat

Vluchtelingenstatus: gronden van vervolging

☐ Het behoren tot een bepaalde sociale groep	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een gemeenschappelijk kenmerk hebben of geacht worden te hebben, en ▪ een eigen identiteit hebben of geacht worden te hebben
☐ Politieke overtuiging	<ul style="list-style-type: none"> ▪ de betrokkene heeft een opvatting, gedachte of mening betreffende een aangelegenheid die verband houdt met potentiële daders van vervolging en hun beleid of methoden, ongeacht of de verzoeker zich in zijn handelen door deze opvatting, gedachte of mening heeft laten leiden
☐ Bevestig dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen het (feitelijke of vermeende) kenmerk en de gevreesde vervolging.	

Subsidiaire bescherming

Reëel risico

- Onderzoek alle aanvaarde materiële feiten en stel vast of er in het verleden ernstige schade of bedreiging daarmee heeft plaatsgevonden.
- Onderzoek, als dat overeenkomstig de nationale praktijk van toepassing is, of de ernstige schade in het verleden een zodanig gruwelijk karakter had dat de schade, al doet deze zich niet opnieuw voor, als permanent wordt beschouwd.
- Analyseer of aan het criterium voor „reëel risico” is voldaan (redelijke mate van waarschijnlijkheid).

Ernstige schade

Beeoordeel of er een reëel risico is op:

- ☐ doodstraf of executie;
- ☐ foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van een verzoeker in zijn land van herkomst;
- ☐ ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.

Daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade

- ☐ Stel vast wie de vervolger is of ernstige schade toebrengt.

Bescherming in het land van herkomst

Actoren van bescherming

- ☐ Ga na wie potentieel bescherming kan bieden:
 - de staat;
 - partijen of organisaties, inclusief internationale organisaties, die de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied beheersen.

Stel vast of deze actor:

- bescherming **kan** bieden die:
 - ☐ doeltreffend,
 - ☐ niet-tijdelijk,
 - ☐ toegankelijk is;
- **bereid** is om de verzoeker op deze wijze te beschermen.

Alternatief van binnenlandse bescherming

- ☐ Ga na of er in het land van herkomst een specifiek gebied bestaat waar de verzoeker geen gegronde vrees voor vervolging heeft en geen reëel risico op ernstige schade loopt of toegang heeft tot bescherming tegen vervolging en ernstige schade.
 - **Onderzoek** of dit deel van het land
 - ☐ veilig is;
 - ☐ toegankelijk is;
 - ☐ voor de verzoeker een redelijke plek is om er zich te vestigen.

LEIDRAAD

- ▶ *Beknopte en visuele leidraad voor de verschillende elementen van de beoordeling van een verzoek om internationale bescherming*
- ▶ *Voeg in de beschrijfbare ruimte verwijzingen naar de nationale wetgeving, richtsnoeren en praktijk toe*

Algemene beginselen [\[terug naar checklist\]](#)

Regelgevingskader: Verdrag van Genève en erkenningsrichtlijn

Er dient te worden benadrukt dat internationale bescherming alleen aan de orde kan zijn wanneer het land van herkomst zelf geen bescherming biedt; ze komt dus in de plaats van nationale bescherming.

Het Verdrag van Genève van 1951 en het bijbehorende protocol van 1967 zijn de belangrijkste rechtsinstrumenten op het gebied van internationale bescherming, vooral als het gaat om de vluchtelingenstatus en het beginsel van niet-uitzetting (non-refoulement). Vervolgens werd door het aannemen van de erkenningsrichtlijn een nieuwe vorm van bescherming, namelijk subsidiaire bescherming, in de EU geïntroduceerd. In deze richtlijn worden de wettelijke criteria vastgelegd betreffende de voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidiaire bescherming en de criteria voor de vluchtelingenstatus verder uitgewerkt. Wat de laatstgenoemde criteria betreft, dient de uitvoering van de bepalingen van de erkenningsrichtlijn op de volledige en niet-restrictieve toepassing van het Verdrag van Genève gebaseerd te zijn.

Vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming in overeenstemming met de erkenningsrichtlijn:

„Vluchteling” betekent

een onderdaan van een derde land of een staatloze persoon die met reden vreest voor vervolging om redenen van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, zich buiten het land van zijn nationaliteit bevindt of buiten het land waar hij zijn gewone verblijfplaats had en die wegens die vrees de bescherming van dat land niet wil inroepen of, indien die persoon zich buiten het land bevindt waar deze zijn of haar gewone verblijfplaats had, niet naar dat land kan of wil terugkeren, en op wie Artikel 12 [uitsluiting] niet van toepassing is.

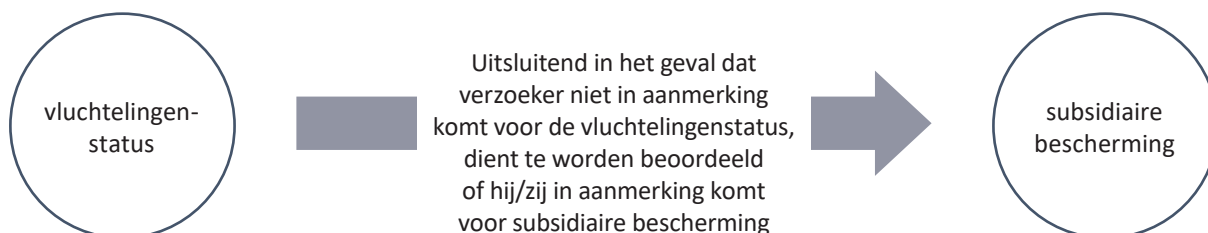
- Artikel 2, onder d), ER

„Voor subsidiaire bescherming in aanmerking komende persoon” betekent

een onderdaan van een derde land of een staatloze persoon die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt, doch ten aanzien van wie zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat die persoon, wanneer deze naar zijn of haar land van herkomst of, in het geval van een staatloze, naar het land waar hij of zij vroeger gewoonlijk verbleef, terugkeert, een reëel risico zou lopen op ernstige schade als omschreven in Artikel 15 [doodstraf of executie; foltering, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing; ernstige en persoonlijke bedreiging van een burger of diens leven als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict, en op wie Artikel 17, leden 1 en 2 [uitsluiting], niet van toepassing is, en die zich niet onder de bescherming van dat land kan, of wegens dat risico, wil stellen.

- Artikel 2, onder f), ER

Altijd moet eerst worden onderzocht of de persoon in kwestie als vluchteling kan worden erkend. [\[terug naar checklist\]](#)

Individuele omstandigheden [\[terug naar checklist\]](#)

Erkenningsrichtlijn

Artikel 4

Verzoeken om internationale bescherming worden altijd beoordeeld en besluiten daaromtrent dienen individueel, objectief en onpartijdig te worden genomen.

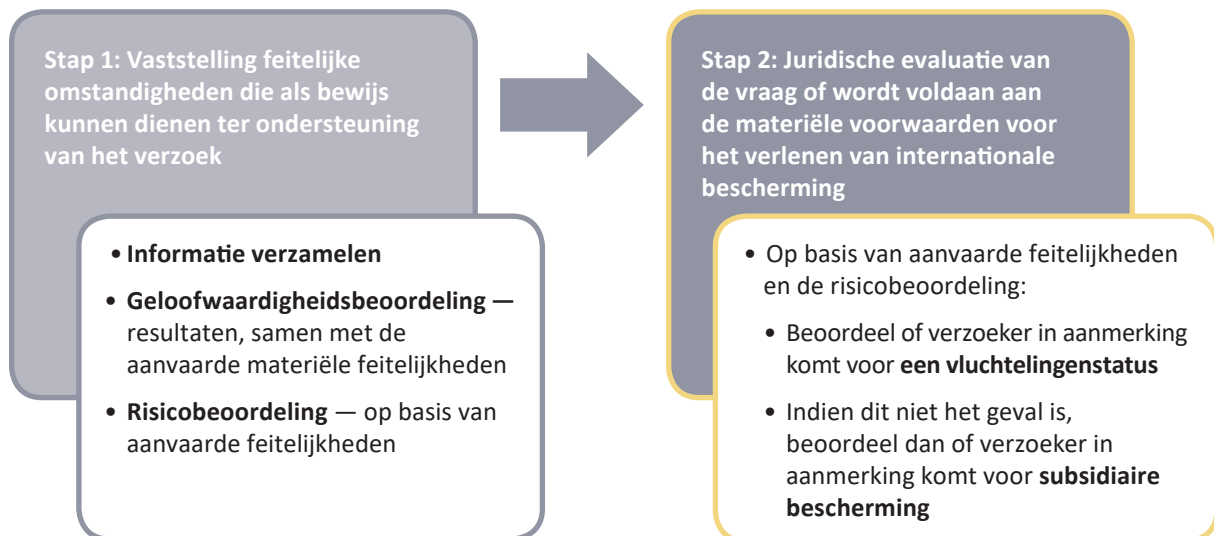
Ieder geval dient te worden onderzocht, waarbij met de volgende belangrijke elementen rekening dient te worden gehouden:

- alle relevante feiten in verband met het land van herkomst op het tijdstip waarop een beslissing inzake het verzoek wordt genomen;
- de daden en bedreigingen waaraan de verzoeker is of kan worden blootgesteld;
- de individuele situatie van de verzoeker, waartoe factoren behoren zoals achtergrond, geslacht en leeftijd;
- de beschikbaarheid en toegankelijkheid van bescherming in het land van herkomst.

De behoefte aan bescherming moet eerst worden beoordeeld met betrekking tot het gebied van oorsprong van de verzoeker in het land van herkomst. Wat het gebied van oorsprong in het land van herkomst is, wordt bepaald op basis van hoe sterk de banden van de verzoeker met een specifiek gebied in dat land zijn. Het gebied van oorsprong kan de plek zijn waar de verzoeker is geboren of opgegroeid of een ander gebied waar hij of zij zich heeft gevestigd en heeft gewoond, waardoor hij of zij er een nauwe band mee heeft.

Besluitvormingsproces [\[terug naar checklist\]](#)

De besluitvorming kan als een proces in twee stappen worden gezien: bewijsbeoordeling (vaststellen van de feiten) en juridische beoordeling (toepassen van de wet). Na de feitelijke omstandigheden te hebben vastgesteld (zie [Praktische gids van het EASO: Bewijsbeoordeling](#)), zal de behandelend ambtenaar nagaan of aan de materiële voorwaarden voor het toekennen van internationale bescherming in de erkenningsrichtlijn is voldaan. Deze praktische gids richt zich op de tweede stap:

Fasen van besluitvorming, in overeenstemming met het arrest van het Hof van Justitie van de EU in *M.M.* (zaak C-277/11)

Stap 1 moet leiden tot een duidelijk inzicht in welke materiële feiten worden aanvaard (geloofwaardigheidsbeoordeling) en, op basis daarvan, hoe groot de kans is dat de verzoeker wordt onderworpen aan een behandeling die met vervolging of ernstige schade kan overeenkomen (risicobeoordeling).

In **stap 2** moet de behandelend ambtenaar aan de hand van de aanvaarde materiële feiten en de uitkomsten van de risicobeoordeling de respectieve wettelijke bepalingen die in deze gids nader worden uitgelegd, toepassen.

„Buiten het land van herkomst”: personele en territoriale werkingssfeer [\[terug naar checklist\]](#)

Personele werkingssfeer

- Overeenkomstig de definities van de begrippen „vluchteling” en „voor subsidiaire bescherming in aanmerking komend persoon” beperkt de personele werkingssfeer van de ER zich tot **onderdanen van een derde land of staatloze personen**.

Territoriale werkingssfeer

- „Land van herkomst” verwijst naar het land of de landen van de nationaliteit van verzoeker of, in geval van staatloze personen, naar het land waar deze hun gewone verblijfplaats hadden. De persoon dient zich **buiten het land van herkomst te bevinden**.

Onderdaan van een derde land

De verwijzing naar „onderdaan van een derde land” houdt in dat onderdanen van EU-lidstaten niet onder de personele werkingssfeer van de erkenningsrichtlijn vallen.

Het moet duidelijk zijn dat iedereen het recht heeft een verzoek om internationale bescherming in te dienen. In overeenstemming met Protocol nr. 24 inzake asiel voor onderdanen van lidstaten van de Europese Unie, dat een onderdeel vormt van de geconsolideerde versie van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, geldt echter het volgende: „Het niveau van bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden in de lidstaten van de Europese Unie in aanmerking nemend, beschouwen de lidstaten elkaar als veilige landen van oorsprong voor alle juridische en praktische doeleinden in verband met asielzaken.”

Specifieke overwegingen

Beoordelen van verzoeken van onderdanen van EU-lidstaten: Hoewel dit in de praktijk zelden voorkomt, staat in het protocol dat het mogelijk is dat verzoeken van onderdanen van EU-lidstaten in enkele specifieke omstandigheden „in aanmerking worden genomen of ontvankelijk worden verklaard”. Kijk [hier](#) voor de volledige tekst.

Staatlozen die vroeger hun gewone verblijfplaats in een andere EU-lidstaat hadden: Staatlozen met (vroegere) gewone verblijfplaats in een EU-lidstaat vallen niet specifiek onder de werkingssfeer van Protocol nr. 24.

Staatloze

In het Verdrag betreffende de status van staatlozen wordt een „staatloze” gedefinieerd als een „persoon die door geen enkele staat, krachtens diens wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd”. De beginselen voor het vaststellen van staatloosheid zijn gebaseerd op het internationaal recht.

De bescherming die in overeenstemming met de erkenningsrichtlijn aan staatlozen wordt geboden, is identiek aan de bescherming die geldt voor onderdanen van derde landen.

Specifieke overwegingen

Het kan van belang zijn rekening te houden met **artikel 1, afdeling D, van het Verdrag van Genève en artikel 12, lid 1, van de erkenningsrichtlijn**, die betrekking hebben op de bescherming of bijstand van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de UNHCR.

Is die bescherming of bijstand om welke reden ook opgehouden zonder dat de positie van de betrokkene definitief geregeld is in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, dan heeft de betrokkene op grond van dit feit recht op de voorzieningen uit hoofde van de erkenningsrichtlijn.

Binnen sommige nationale wettelijke kaders kunnen individuele personen ook uitsluitend op basis van hun staatloosheid bescherming ontvangen.

Nationale wetgeving en praktijk

Belang van het vaststellen van het land van herkomst [\[terug naar checklist\]](#)

Het is van doorslaggevend belang vast te stellen van welk land de verzoeker de nationaliteit bezit of waar de verzoeker vroeger zijn of haar gewone verblijfplaats had.

In veel gevallen is er geen discussie over het land van herkomst van de verzoeker, maar soms richt de beoordeling zich juist daarop. Wat dit betreft, kunnen de behandelend ambtenaren kijken naar de volgende elementen:

- Elke staat bepaalt in zijn wetgeving wie zijn onderdanen zijn.
- Ter vaststelling van de nationaliteit kan echter niet simpelweg worden verwezen naar de nationaliteitswetgeving van het betreffende land van herkomst.
- Informatie over het land van herkomst dient zowel in de wetgeving als in de praktijk te worden geraadpleegd.

Land van de
nationaliteit

- Wanneer eenmaal is vastgesteld dat degene die internationale bescherming vraagt staatloos is, moet worden nagegaan in welk land verzoeker zijn/haar vroegere verblijfplaats had.
- De term „gewone verblijfplaats” houdt in dat de betreffende persoon, al dan niet legaal, in dat land heeft verbleven.
- Bij de beoordeling dient rekening te worden gehouden met de verblijfsduur in dat land, hoe recent het verblijf aldaar was, alsook de binding die de persoon met het land had.
- Een staatloze persoon kan in meerdere landen zijn gewone verblijfplaats hebben gehad.

Land waar verzoeker
zijn gewone
verblijfplaats had

Specifieke overwegingen

Twee of meer nationaliteiten: In geval van twee of meer nationaliteiten moet worden beoordeeld of de verzoeker beschermd kan worden door een van de landen waarvan hij of zij de nationaliteit bezit. Als in een van de landen waarvan de verzoeker de nationaliteit bezit, bescherming voor hem of haar beschikbaar is, wordt hij of zij geacht geen behoefte aan internationale bescherming te hebben.

Onderdanen die in een ander land verblijven: Een andere mogelijkheid is dat een verzoeker de nationaliteit van een bepaald land heeft, maar gedurende langere tijd in een ander land verbleef. In zulke gevallen stelt de behandelend ambtenaar vast of de verzoeker als vluchteling wordt erkend of subsidiaire bescherming nodig heeft met betrekking tot het land waarvan hij of zij de nationaliteit bezit.

Dat de verzoeker elders heeft verbleven, kan evenwel relevant zijn als wordt bekeken of het concept veilig derde land van toepassing is.

Afstand doen van nationaliteit: Wanneer de verzoeker verklaart dat hij of zij afstand van zijn of haar nationaliteit heeft gedaan, beoordeelt de behandelend ambtenaar welke regels voor het opgeven van de nationaliteit in dat specifieke land gelden en of de activiteiten van de verzoeker tot het verlies van nationaliteit kunnen hebben geleid. In het laatste geval en als de verzoeker geen andere nationaliteit heeft, wordt hij of zij als staatloze beschouwd.

Buiten het land van herkomst

„Buiten het land van herkomst” is een zuiver materieel criterium van niet-aanwezigheid.

De bepalingen van Richtlijn 2013/32/EU betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (richtlijn asielprocedures) zijn van toepassing op alle verzoeken om internationale bescherming die op het grondgebied, daaronder begrepen aan de grens, in de territoriale wateren of in de transitzones van de lidstaten, worden gedaan.

Dit houdt in dat bijvoorbeeld een persoon die om bescherming verzoekt bij een buitenlandse ambassade terwijl hij of zij nog in het land van herkomst verblijft, niet onder de territoriale werkingssfeer van de erkenningsrichtlijn en de richtlijn asielprocedures valt.

Vluchtelingenstatus: gegronde vrees voor vervolging [\[terug naar checklist\]](#)

Vervolging

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 9 Artikel 4, lid 4	

„Vervolging” wordt in het Verdrag van Genève niet gedefinieerd. Het begrip is flexibel, aanpasbaar en voldoende open om voortdurend veranderende vormen van vervolging uit te drukken.

Om te worden beschouwd als vervolging in de zin van de erkenningsrichtlijn, moet een daad:

a. **voldoende ernstig** van aard of zo vaak voorgekomen zijn dat zij een **ernstige schending van de grondrechten van de mens vormen**, met name de rechten waarvan geen afwijking mogelijk is uit hoofde van artikel 15, lid 2, EVRM

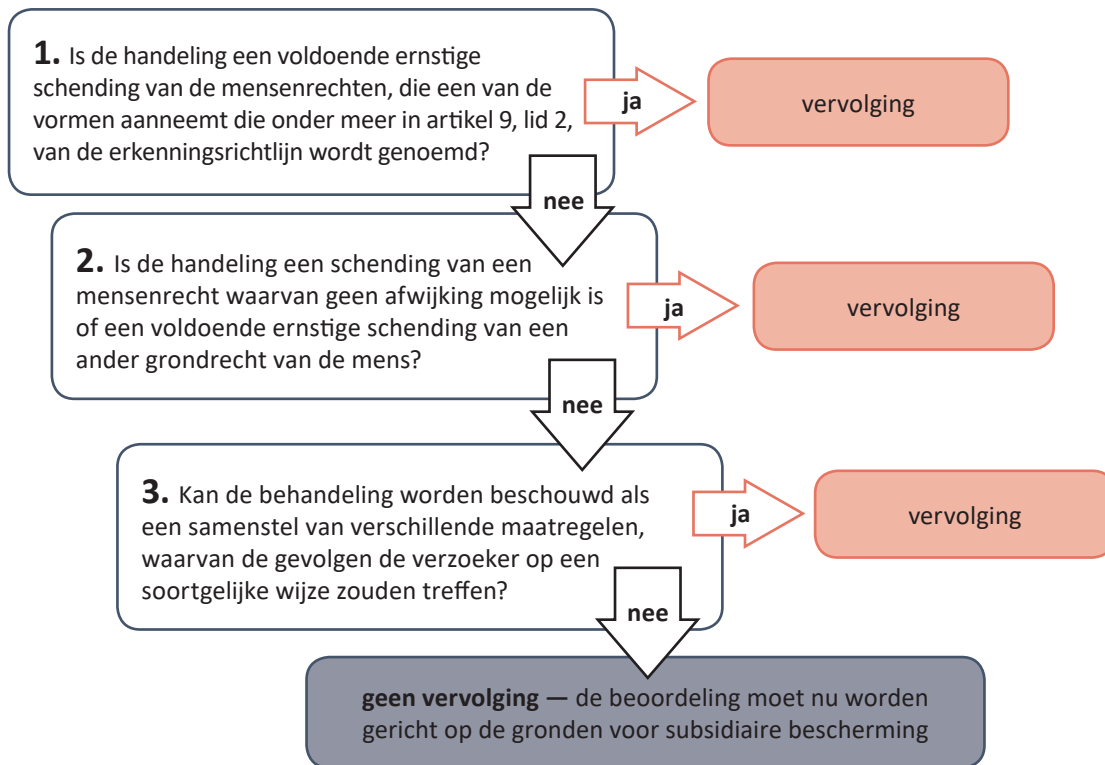
of

b. **een samenstel van verschillende maatregelen** waaronder mensenrechtenschendingen, die voldoende ernstig zijn om iemand op een **soortgelijke wijze** te treffen als omschreven in het eerste punt

Daarom kan niet elke slechte behandeling vervolging worden genoemd. Om te beoordelen of er sprake is van vervolging, dient met de volgende punten rekening te worden gehouden:

Behandelend ambtenaren kunnen een praktische aanpak in drie stappen volgen om te beoordelen of een bepaalde behandeling overeenkomt met vervolging:

Deze stappen worden hieronder verder uitgewerkt. Zij hebben tot doel de behandelend ambtenaar praktische ondersteuning te bieden. Om vast te stellen dat de behandeling vervolging vormt, moet deze altijd voldoende ernstig zijn in overeenstemming met artikel 9, lid 1, van de erkenningsrichtlijn.

1. Is de daad een voldoende ernstige schending van de mensenrechten, die een van de volgende vormen aanneemt? [\[terug naar checklist\]](#)

In artikel 9, lid 2, van de erkenningsrichtlijn worden specifiek bepaalde vormen vermeld die onder andere als vervolging kunnen worden aangemerkt wanneer de vereiste ernst van de daad als bedoeld in artikel 9, lid 1, onder a) of b), van deze richtlijn is bereikt:

a. Daden van lichamelijk of geestelijk geweld, inclusief seksueel geweld: Daden van lichamelijk of geestelijk geweld worden als vervolging aangemerkt als zij door de intensiteit ervan een substantiële inbreuk maken op de lichamelijke integriteit van een individu of op zijn of haar geestelijke vermogen om zelfstandig besluiten te nemen.

b. Wettelijke, administratieve, politieke en/of gerechtelijke maatregelen die op zichzelf discriminerend zijn of op discriminerende wijze worden uitgevoerd.

c. Onevenredige of discriminerende vervolging of bestraffing.

Specifieke overwegingen

Kan gerechtelijke vervolging als „vervolging” worden aangemerkt?

Omdat internationale bescherming niet is bedoeld om mensen de mogelijkheid te bieden aan berechting in hun land van herkomst te ontsnappen, betekent vervolging of bestraffing van een strafbaar feit gewoonlijk niet dat een persoon als vluchteling wordt erkend.

Gerechtelijke vervolging kan echter wel als vervolging worden aangemerkt en tot erkenning van de persoon in kwestie als vluchteling leiden als een of meer van de volgende zaken van toepassing zijn en de gevolgen ervan voldoende ernstig zijn:

- Zij is in strijd met een behoorlijke rechtsgang.
- Zij heeft een discriminerend karakter. Een duidelijk voorbeeld is gerechtelijke vervolging vanwege ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging.

- De bestraffing wordt op discriminerende basis uitgevoerd.
- De bestraffing is onevenredig.
- De bestraffing komt overeen met vervolging.

Behalve angst voor gerechtelijke vervolging kan de verzoeker ook een gegronde vrees voor vervolging op andere gronden hebben. In zulke gevallen moet bijzondere aandacht worden besteed aan overwegingen met betrekking tot mogelijke uitsluiting.

d. Ontneming van de toegang tot rechtsmiddelen, waardoor een onevenredig zware of discriminerende straf wordt opgelegd.

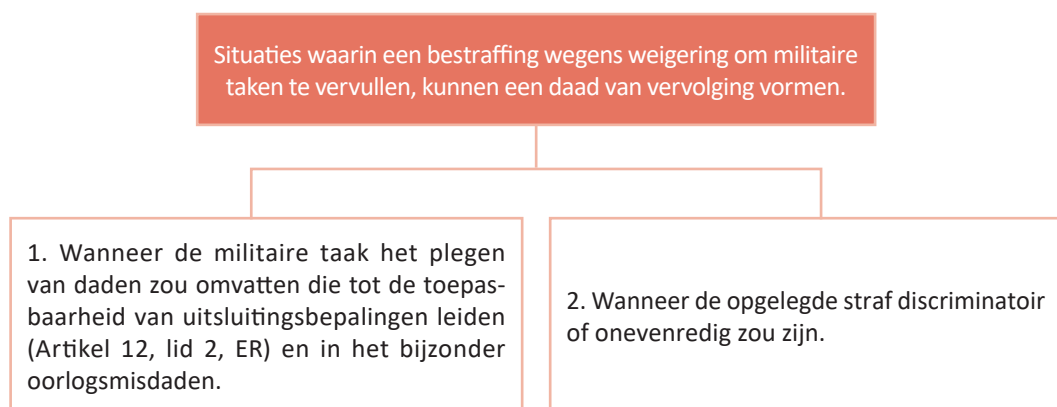
e. Vervolging of bestraffing wegens de weigering militaire dienst te vervullen tijdens een conflict, wanneer het vervullen van militaire dienst strafbare feiten of handelingen inhoudt die onder het toepassingsgebied van de uitsluitingsgronden vallen.

Specifieke overwegingen

Kan een bestraffing wegens de weigering militaire dienst te vervullen als vervolging worden aangemerkt?

Er zijn twee situaties waarin een bestraffing wegens het weigeren militaire taken te vervullen een daad van vervolging kan vormen.

Het eerste scenario wordt in artikel 9, lid 2, van de erkenningsrichtlijn specifiek genoemd als mogelijke vorm van vervolging.

Het gaat hier om situaties waarin de verzoeker slechts indirect aan het plegen van oorlogsmisdaden heeft deelgenomen, bijvoorbeeld door substantiële hulp te bieden bij de voorbereiding of uitvoering van deze misdaden. Bovendien betreft het niet uitsluitend situaties waarin wordt vastgesteld dat er reeds oorlogsmisdaden zijn gepleegd, maar ook situaties waarin de kans voldoende groot is dat er een reëel risico zal ontstaan dat de verzoeker bij het plegen van zulke misdaden wordt betrokken.

Tevens moet worden onderzocht of er een alternatief beschikbaar was voor het weigeren van militaire dienstplicht, waardoor de verzoeker niet aan de vermeende oorlogsmisdaden zou hoeven deel te nemen.

Aanvullende richtsnoeren voor desertie worden verschaft in het volgende deel „Vluchtelingenstatus: gronden van vervolging” („Politieke overtuiging”).

f. Daden van genderspecifieke of kindspecifieke aard.

Bij daden van genderspecifieke aard gaat het bijvoorbeeld om seksueel geweld, genitale verminking, gedwongen abortus en gedwongen sterilisatie. Zulke daden kunnen om verschillende redenen worden gepleegd en verband houden met ras, godsdienst, nationaliteit of politieke overtuiging. Deze daden kunnen ook gendergerelateerd zijn en worden ingegeven door het behoren tot een bepaalde sociale groep (zie de specifieke overwegingen in het deel „Vluchtelingenstatus: gronden van vervolging” („Het behoren tot een bepaalde sociale groep”) hieronder).

Bij daden van kindspecifieke aard gaat het bijvoorbeeld om het rekruteren van minderjarigen in het leger, kinderhandel en kinderprostitutie. Het kan schending van specifieke rechten van het kind betreffen, als neergelegd in het [Verdrag inzake de rechten van het kind](#) en de bijbehorende facultatieve protocollen.

Ook als de daad niet onder een of meer van bovenstaande beschrijvingen valt, moet de behandelend ambtenaar doorgaan met stap 2.

2. Is de daad een schending van een mensenrecht waarvan geen afwijking mogelijk is, of een voldoende ernstige schending van een ander grondrecht van de mens? [\[terug naar checklist\]](#)

a. Welke rechten?

„**Mensenrechten waarvan geen afwijking mogelijk is**” heeft betrekking op rechten die absoluut zijn en waarvan niet mag worden afgeweken, zelfs niet in tijden van oorlog of noodsituaties. Artikel 15, lid 2, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) bevat een opsomming van rechten die onder geen beding kunnen worden opgeschort.

het recht op leven (behalve ingeval van dood als gevolg van rechtmatige oorlogshandelingen)

het verbod van folteringen en van onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen

het verbod van slavernij en dwangarbeid

het legaliteitsbeginsel in het strafrecht (een misdaad kan niet geacht worden te zijn begaan en er kan geen straf worden opgelegd zonder bestaande strafwetgeving)

Andere „grondrechten” kunnen worden afgeleid van relevante mensenrechteninstrumenten, zoals:

- Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;
- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR). In het IVBPR worden ook enkele rechten genoemd waarvan geen afwijking mogelijk is. Behalve de rechten als vermeld in artikel 15, lid 2, van het EVRM, gaat het hierbij om:
 - een verbod op gevangenisstraf vanwege het onvermogen om een uit een overeenkomst voortvloeiende verplichting na te komen;
 - het recht overal als persoon erkend te worden voor de wet;
 - vrijheid van denken, geweten en godsdienst: de vrijheid om zijn godsdienst of levensovertuiging tot uiting te brengen, kan slechts in die mate worden beperkt als wordt voorgeschreven door de wet en noodzakelijk is ter bescherming van de openbare veiligheid, de orde, de volksgezondheid, de goede zeden of de fundamentele rechten en vrijheden van anderen;
- Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie;
- Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen;
- Verdrag inzake de rechten van het kind;
- Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Of de mensenrechten die in deze instrumenten worden vermeld, als „grondrechten” kunnen worden erkend, moet nader worden onderzocht. Het is hierbij de vraag of het rechten betreft die van fundamenteel belang zijn en elk individu inherent toekomen.

b. Hoe ernstig?

Om te beoordelen of de schending van de grondrechten voldoende ernstig is, moet de behandelend ambtenaar nagaan of en in hoeverre de slechte behandeling invloed heeft op de mogelijkheid om het betrokken recht te genieten.

Als de daad niet onder de bovenstaande beschrijvingen valt, gaat de behandelend ambtenaar verder naar stap 3.

3. Kan de behandeling worden beschouwd als een samenstel van verschillende maatregelen, waarvan de gevolgen de verzoeker op een soortgelijke wijze zouden treffen? [\[terug naar checklist\]](#)

De behandeling kan eveneens vervolging betreffen als deze een samenstel van verschillende maatregelen vormt, die gezamenlijk en soms in combinatie met andere ongunstige persoonlijke omstandigheden en/of met inachtneming van de algemene context iemand op een soortgelijke wijze treffen als een schending van zijn of haar grondrechten.

„Soortgelijke wijze” betekent niet „dezelfde” wijze, en een kleinere mate van ernst kan voldoende zijn. De beoordeling moet per geval worden verricht, rekening houdend met de individuele omstandigheden van de verzoeker.

Met deze verschillende maatregelen kan bijvoorbeeld een inbreuk worden gepleegd op de economische, sociale en culturele rechten van de verzoeker, zoals het recht op onderwijs, gezondheid, werk, sociale zekerheid, om deel te nemen aan het culturele leven enzovoorts.

Gegronde vrees [\[terug naar checklist\]](#)

In het kader van asiel kan het begrip „gegronde vrees” twee aspecten behelzen die vaak het „subjectieve” en „objectieve” element worden genoemd. De beoordeling richt zich op de vraag of de vrees al dan niet „gegrond” is (dat wil zeggen op het objectieve element).

„Angst”

Vrees kan worden omschreven als een kwellende emotie die door dreigende schade wordt veroorzaakt, ongeacht of de bedreiging reëel of ingebeeld is.

Het subjectieve aspect heeft derhalve betrekking op de angst die de verzoeker voelt.

Onderstreept moet worden dat psychische reacties per persoon verschillen, ook wanneer zij met dezelfde situatie worden geconfronteerd. Het ervaren van vrees hangt intrinsiek samen met factoren als persoonlijkheid, leeftijd, sociaal-culturele achtergrond en eerdere ervaringen van de verzoeker. Behandelend ambtenaren houden rekening met de persoonlijke situatie van de verzoeker en de vrees die in zijn of haar uitspraken zichtbaar wordt.

Omdat de angst om naar zijn of haar land terug te keren talrijke oorzaken kan hebben, is het niet nodig dat deze allemaal verband houden met vervolging in de zin van de erkenningsrichtlijn. Bovendien is het niet nodig te bepalen dat de vrees voor vervolging een overheersend motief voor de verzoeker is, zolang deze vrees kan worden vastgesteld.

Specifieke overwegingen

Wanneer de verzoeker geen blij geeft van vrees: In sommige gevallen zal de verzoeker niet uitdrukkelijk aangeven dat hij of zij angst ervaart. In andere gevallen zal hij of zij zelfs verklaren dat daarvan geen sprake is. De afwezigheid van vrees kan echter als irrelevant worden beschouwd wanneer het in bepaalde omstandigheden objectief gerechtvaardigd is te veronderstellen dat iedereen in zulke omstandigheden een risico zou lopen.

„Gegronde”

De subjectieve vrees van een verzoeker moet objectief worden gestaafd om als „gegrond” te worden beschouwd.

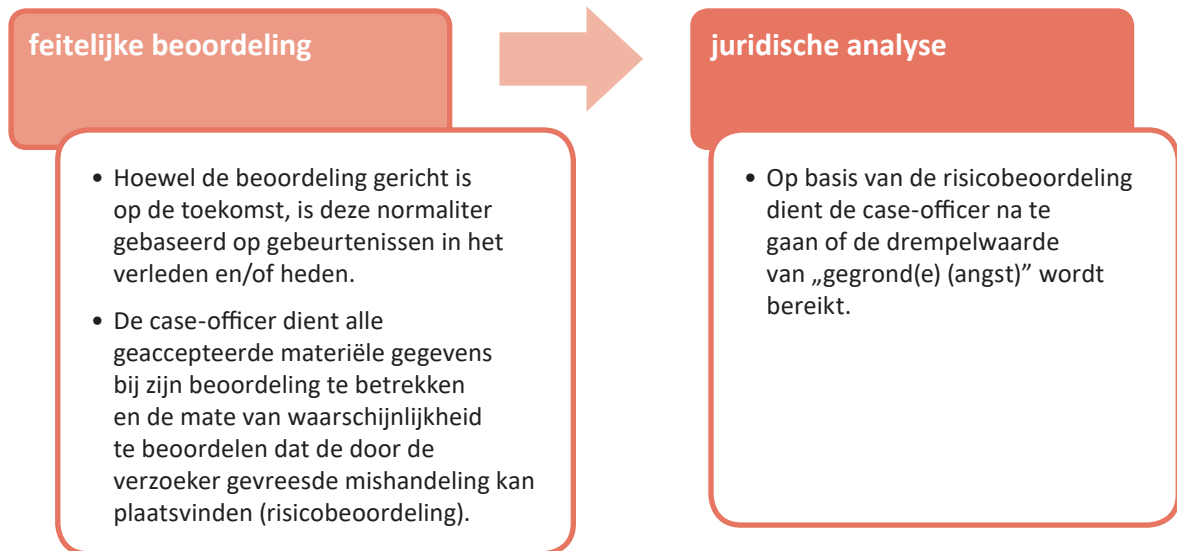
Omdat het element „gegrond” in de definitie van vluchteling betrekking heeft op hoe groot de kans is dat de verzoeker met vervolging te maken krijgt, gaat het hoofdzakelijk om een feitelijke risicobeoordeling (zie [Praktische gids van het EASO: Bewijsbeoordeling](#)). Tijdens deze beoordeling bekijkt de behandelend ambtenaar de individuele situatie van de verzoeker op basis van informatie over de algemene situatie in het land van herkomst (bijvoorbeeld politieke, godsdienstige, sociale of veiligheidssituatie). Informatie over de vervolging van gezinsleden of personen in een soortgelijke situatie als waarin de verzoeker zich bevindt, kan in dit verband relevant zijn.

Om te beoordelen in hoeverre er sprake is van „gegrond” als wettelijke vereiste, moet de volgende actie worden ondernomen:

- ✓ Ten eerste richt de beoordeling zich op de vraag of een dergelijke vrees gegrond is **op het moment dat de beslissing over het verzoek om internationale bescherming wordt genomen**, dat wil zeggen de gegronde

vrees van de verzoeker moet actueel zijn. De omstandigheden waaronder een persoon vlucht, kunnen in de loop van de tijd veranderen of ophouden te bestaan of pas na zijn of haar vlucht ontstaan (zie het deel hieronder over „Ter plaatse ontstane behoefte aan internationale bescherming”).

- ✓ Ten tweede is „gegronde vrees” gebaseerd op de risicobeoordeling, die **toekomstgericht** is. Omdat het per definitie moeilijk is een prognose te maken van wat er zou gebeuren als de verzoeker terugkeert, is het risico van een subjectieve beoordeling groot. Het is daarom van cruciaal belang dat de beoordeling van de gegronde vrees op basis van een objectieve methode en niet op basis van speculatie wordt uitgevoerd. Een dergelijke methode waarin het feitelijke aspect van deze beoordeling centraal staat, is te vinden in de *Praktische gids van het EASO: Bewijsbeoordeling*.

Specifieke overwegingen

Ervaring van vervolging in het verleden: Het feit dat een persoon in het verleden aan vervolging blootgesteld is geweest, betekent op zichzelf niet dat er een risico op toekomstige vervolging bestaat. Vervolging of bedreigingen in het verleden kunnen echter wel een serieuze aanwijzing voor gegronde vrees vormen. In dat geval is het aan de behandelend ambtenaar om te bewijzen dat de vervolging zich niet opnieuw zal voordoen wanneer de verzoeker naar zijn of haar land terugkeert.

Bovendien kunnen er afhankelijk van de nationale praktijken gevallen bestaan waarin met bewijzen is gestaafd dat de schade zich niet opnieuw zal voordoen, maar dat de vervolging in het verleden een zodanig **gruwelijk karakter** had dat de schade als permanent wordt beschouwd. In dergelijke situatie kan van de verzoeker niet worden verwacht dat hij of zij naar de plaats van vervolging terugkeert, omdat dat bij hem of haar psychisch leed zou kunnen veroorzaken dat even ernstig is als tijdens een vervolging.

Behandelend ambtenaren moeten zich er echter ook van bewust zijn dat **de afwezigheid van vervolging in het verleden niet betekent dat er in de toekomst geen risico op vervolging bestaat**. De vrees van de verzoeker kan gegrond zijn ongeacht zijn of haar eigen ervaringen in heden en verleden.

Het risico om bij terugkeer te worden vervolgd, behoort echter altijd een individueel risico te zijn.

Vluchtelingenstatus: gronden van vervolging [\[terug naar checklist\]](#)

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 10	

In het Verdrag van Genève staan vijf gronden van vervolging op basis waarvan de vluchtelingenstatus wordt erkend: ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep en politieke overtuiging. Deze sluiten elkaar niet uit en in een bepaald geval kan meer dan één grond relevant zijn.

Vergeet niet dat de reden voor vervolging geen feitelijk kenmerk van de verzoeker hoeft te zijn, maar dat deze ook aan hem of haar kan worden toegeschreven.

Bovendien kunnen alle onderstaande gronden een rol gaan spelen door een handelen of nalaten van de verzoeker.

De beoordeling mag niet berusten op een aanname dat de persoon vervolging zou kunnen voorkomen door zich te onthouden van bepaalde praktijken die met deze gronden in verband staan, bijvoorbeeld godsdienstige handelingen, uiting van de genderidentiteit, seksuele gerichtheid of politieke overtuiging.

Ras [\[terug naar checklist\]](#)

Volgens de erkenningsrichtlijn omvat het begrip **ras** met name:

huidskleur	afkomst	het behoren tot een bepaalde etnische groep
------------	---------	---

Huidskleur: de traditionele definitie van ras, die gebruikt wordt voor grote groepen van de mensheid op grond van lichamelijke kenmerken en uiterlijk.

Afkomst: groepen met gemeenschappelijke voorouders, zoals leden van een stam, clan, kaste of een bepaalde erfelijke gemeenschap.

Er bestaat geen algemeen aanvaarde definitie van **etnische groep**, maar doorgaans wordt deze beschouwd als een gemeenschap (waaronder een minderheid en/of een inheems volk) met gemeenschappelijke kenmerken als taal, godsdienst, gezamenlijke geschiedenis, cultuur, gewoonten en zeden, manier van leven, verblijfplaats enzovoorts.

Etniciteit is een grond die onder ras of nationaliteit kan vallen (zie de onderstaande paragraaf „Nationaliteit”).

Godsdienst [\[terug naar checklist\]](#)

Volgens de erkenningsrichtlijn omvat het begrip **godsdienst** met name:

theïstische, niet-theïstische en atheïstische geloofsovertuigingen	het deelnemen aan of het zich onthouden van formele erediensten in de particuliere of openbare sfeer, hetzij alleen, hetzij in gemeenschap met anderen	het deelnemen aan of het zich onthouden van andere religieuze activiteiten of uitingen
	het deelnemen aan of het zich onthouden van vormen van persoonlijk of gemeenschappelijk gedrag die op een godsdienstige overtuiging gebaseerd zijn of daardoor worden bepaald	

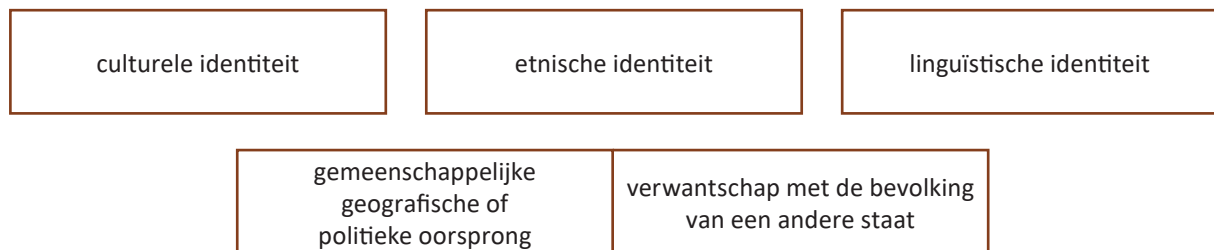
Godsdienst heeft een brede en flexibele definitie in overeenstemming met de erkenningsrichtlijn, waaronder gedrag dat op een godsdienstige overtuiging is gebaseerd of daardoor wordt bepaald. Het kan hierbij gaan om dagelijks gedrag, een manier van leven en de gewoonten en zeden van een gemeenschap.

Essentieel voor deze grond is tevens de beoordeling van het recht om geen godsdienst te belijden, om atheïst te zijn of van godsdienst te veranderen. Het omvat ook de mogelijkheid om de godsdienst in het openbaar te belijden, waaronder het recht om het geloof door proselitisme te verspreiden.

Het verrichten van schadelijke godsdienstige handelingen, die de lichamelijke of psychische integriteit van een persoon nadelig kunnen beïnvloeden, valt echter niet onder de bescherming van de wetgeving inzake internationale mensenrechten en vluchtelingen.

Nationaliteit [\[terug naar checklist\]](#)

Volgens de erkenningsrichtlijn is het begrip **nationaliteit** niet beperkt tot **staatsburgerschap** of het ontbreken daarvan, maar omvat het met name ook het **behoren tot een groep die wordt bepaald door haar**:

Wat betreft etnische identiteit, overlappen de gronden nationaliteit en ras elkaar vaak (zie bovenstaande paragraaf „Ras”).

Vervolg van een persoon op basis van zijn of haar staatloosheid moet onder deze grond in aanmerking worden genomen.

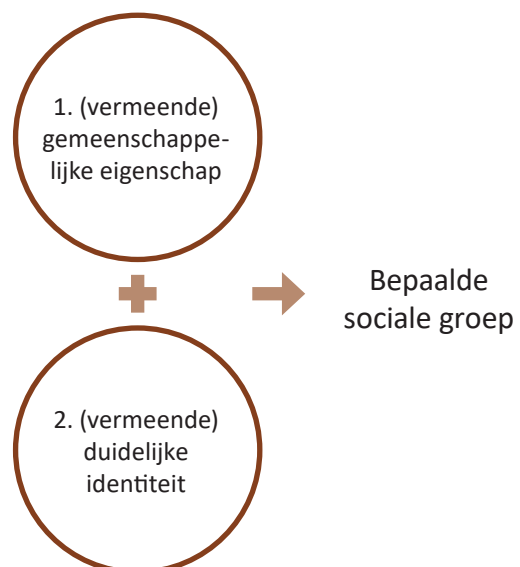
Het behoren tot een bepaalde sociale groep [\[terug naar checklist\]](#)

Het begrip „bepaalde sociale groep” wordt gezien als een flexibele constructie die met de tijd zal evolueren. Om de integriteit van het Verdrag van Genève en de erkenningsrichtlijn te behouden en om te voorkomen dat andere gronden overbodig worden, kan deze grond echter niet als een overkoepelende categorie worden aangemerkt.

Volgens de erkenningsrichtlijn wordt een groep geacht een specifieke sociale groep te vormen als:

- leden van de groep een aangeboren kenmerk vertonen of een gemeenschappelijke achtergrond hebben die niet gewijzigd kan worden, of een kenmerk of geloof delen dat voor de identiteit of de morele integriteit van de betrokkenen dermate fundamenteel is dat van de betrokkenen niet mag worden geëist dat zij dit opgeven, en
- de groep in het betrokken land een eigen identiteit heeft, omdat zij in haar directe omgeving als afwijkend wordt beschouwd.

Deze punten worden hieronder verder toegelicht.

Gemeenschappelijk kenmerk

Het gemeenschappelijke kenmerk moet zijn een:

- **aangeboren kenmerk:** gewoonlijk zijn dit kenmerken waarmee de persoon is geboren (bijvoorbeeld geslacht en gender), maar de kenmerken hoeven niet vast te liggen of onveranderlijk te zijn, of
- **een gemeenschappelijke achtergrond die niet gewijzigd kan worden,** zoals erfelijke status, sociale of opleidingsachtergrond of ervaringen in het verleden, of
- een kenmerk of geloof dat **voor de identiteit of de morele integriteit van de betrokkenen dermate fundamenteel** is dat van de betrokkenen niet mag worden geëist dat zij dit opgeven.

Het enkele feit van vervolging kan niet het enige aspect zijn dat „bepaalde sociale groep” inhoud verschaft, want dat zou deze grond van alle betekenisvolle inhoud beroven.

De leden van een groep met gemeenschappelijke kenmerken hoeven elkaar niet te kennen, onderlinge cohesie te ervaren of op enigerlei wijze met elkaar te zijn verbonden. De omvang van de groep is evenmin relevant.

Perceptie van eigen identiteit

Dat een groep als een afzonderlijke groep wordt beschouwd, hoeft op zichzelf niet tot een negatieve connotatie te leiden.

De perceptie van de directe omgeving kan worden beïnvloed door de cultuur, gewoonten of tradities. Daarom moeten handelend ambtenaren terdege rekening houden met de relevante informatie over het land van herkomst. Het is mogelijk dat voor een bepaald land aan het criterium „eigen identiteit” wordt voldaan en voor een ander land niet.

Wanneer er strafwetgeving bestaat die specifiek op bepaalde personen is gericht, ondersteunt dat de eventuele bevinding dat deze personen als een bepaalde sociale groep moeten worden beschouwd. Discriminerende praktijken kunnen eveneens het bewijs vormen dat aan het criterium „eigen identiteit” is voldaan.

Specifieke overwegingen

Gender, genderidentiteit en seksuele gerichtheid

Bij het omschrijven van een bepaalde sociale groep moet, voor zover deze verband houden met de gegronde vrees voor vervolging van de verzoeker, terdege rekening worden gehouden met **genderaspecten, omvattende genderidentiteit en seksuele gerichtheid**, die kunnen samenhangen met bepaalde juridische tradities en gewoonten, en die bijvoorbeeld kunnen leiden tot genitale verminking, gedwongen sterilisatie of gedwongen abortus.

Seksuele gerichtheid/seksuele identiteit: verwijst naar het vermogen van elke persoon om zich oprecht emotioneel, affectief en/of seksueel aangetrokken te voelen tot en/of intieme en seksuele betrekkingen te hebben met individuen van een verschillend geslacht of hetzelfde geslacht of meer dan één geslacht. Het kan als één groot spectrum worden beschouwd met aan de ene kant mensen die uitsluitend heteroseksueel zijn, aan de andere kant mensen die uitsluitend homoseksueel zijn en in het midden mensen die biseksueel zijn. Het begrip van seksuele gerichtheid verschilt sterk per land en cultuur.

Seksuele gerichtheid is een intrinsiek kenmerk van het individu en het lijdt geen twijfel dat het een gemeenschappelijk kenmerk kan zijn voor de omschrijving van een bepaalde sociale groep.

Seksuele gerichtheid omvat geen handelingen die volgens het nationale recht van de lidstaten als strafbaar worden beschouwd.

Genderidentiteit: term die verwijst naar ieders diepgevoelde interne en individuele ervaring van gender, die wel of niet overeenkomt met het geslacht dat die persoon bij geboorte heeft meegekregen, waaronder het persoonlijke gevoel van het lichaam (hetgeen aanpassing van het lichamelijk voorkomen of van lichaamsfuncties door medische, chirurgische of andere middelen kan omvatten,

mits hiertoe vrijelijk is besloten) en andere uitingen van gender, met inbegrip van kleding, manier van spreken en bewegingen.

Gender gaat verder dan het biologische geslacht van een persoon. Het is de sociale, culturele en psychologische constructie die samenlevingen creëren op basis van het geslacht en verwijst naar de „rollen” die aan beide geslachten worden voorgeschreven.

Bij vervolging op grond van gender, genderidentiteit en seksuele gerichtheid zijn vaak niet-overheidsactoren, waaronder de familie van de verzoeker, betrokken.

Op nationaal niveau bestaan er wellicht aanvullende richtsnoeren over welke groepen bepaalde sociale groepen vormen.

Nationale richtsnoeren

Politieke overtuiging [\[terug naar checklist\]](#)

Volgens de erkenningsrichtlijn omvat het begrip **politieke overtuiging** met name:

een politieke overtuiging, gedachte of mening ...

... betreffende een aangelegenheid die verband houdt met de potentiële actoren van vervolging en hun beleid of methoden,

ongeacht of de verzoeker zich in zijn handelen door deze opvatting, gedachte of mening heeft laten leiden.

Een belangrijk aspect van de definitie in de erkenningsrichtlijn is dat politieke overtuiging niet alleen een grond van vervolging door de staat, maar ook door niet-overheidsactoren kan zijn. Politieke overtuiging is breder dan standpunten over het officiële regeringsbeleid en kan gaan over de inhoud van het beleid en over de methoden waarmee een potentiële actor van vervolging dit beleid uitvoert.

Specifieke overwegingen

Ontduiken van militaire dienst: Een van de specifieke punten die onder de grond politieke overtuiging vallen, is onttrekking aan militaire dienst. Om dit als een relevante grond van vervolging te beschouwen, moet deelname aan militaire handelingen in strijd zijn met de oprechte politieke, godsdienstige of morele overtuigingen van de verzoeker. Richtsnoeren om te beoordelen of de straf voor een dergelijke ontduiking vervolging vormt, zijn hierboven te vinden onder de specifieke overwegingen van het deel „Vervolging”.

Ambtenaren: Daders van vervolging gaan er soms van uit dat ambtenaren qua politieke overtuiging regeringsgezind zijn.

Vertrek uit het land: In sommige gevallen kan het enkele feit dat iemand het land van herkomst op onwettige wijze verlaat of in het buitenland verblijft, voor de autoriteiten in het land van herkomst reden zijn om te denken dat hij of zij een bepaalde politieke overtuiging heeft.

Oorzakelijk verband/„om redenen van” [\[terug naar checklist\]](#)

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 9, lid 3	

Daden van vervolging als zodanig leiden er niet toe dat een persoon als vluchteling wordt erkend, tenzij deze daden om een (of meer) van de vijf bovenstaande redenen zijn gepleegd. Er moet een oorzakelijk verband bestaan tussen de reden en de vervolging of de afwezigheid van bescherming tegen zulke vervolging.

Dit oorzakelijk verband kan zijn:

- **Connectie met de daden van vervolging:** In dit geval hangt de vrees van vervolging van de verzoeker samen met zijn of haar (feitelijke of vermeende) ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging.
- **Connectie met het ontbreken van bescherming:** Er zijn gevallen waarin vervolging plaatsvindt om redenen die buiten de definitie van een vluchteling vallen, maar waar deze wegens een van de vijf gronden door de actoren van bescherming wordt getolereerd, aangemoedigd of niet voorkomen. Dan zal aan het vereiste van het oorzakelijk verband worden voldaan.

Een verzoeker is niet altijd in staat de bedoelingen of motieven van de dader van vervolging aan te tonen. Soms is het niet realistisch te verwachten dat de vervolgers zichzelf duidelijk identificeren, de verantwoordelijkheid voor hun daden opeisen of aangeven wat hun motieven zijn. Uit de begeleidende omstandigheden waarin vervolging plaatsvindt, kan soms echter wel een bepaalde conclusie worden getrokken.

Specifieke overwegingen

Meerdere motieven: Voor het plegen van een daad van vervolging kunnen andere redenen bestaan dan ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging. Vergeet niet dat om het vereiste oorzakelijke verband vast te stellen, de daden niet uitsluitend door een van de vijf gronden hoeven te zijn gemotiveerd.

Subsidiaire bescherming [\[terug naar checklist\]](#)

Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 2, onder f)	

Zoals de naam al aangeeft, dient subsidiaire bescherming als een aanvullende vorm van internationale bescherming die complementair is aan de vluchtelingenstatus. Dit houdt in dat **aan iemand alleen subsidiaire bescherming mag worden toegekend als niet aan de voorwaarden voor de vluchtelingenstatus is voldaan**.

Allereerst zijn er twee elementen waarover met het oog op subsidiaire bescherming helderheid moet worden verschaft: „reëel risico” en „ernstige schade”.

Reëel risico

„Reëel risico” verwijst naar de bewijsnorm die in geval van subsidiaire bescherming tijdens de risicobeoordeling wordt toegepast. Het betreft een feitelijke beoordeling en komt volgens de geldende interpretatie overeen met „redelijke mate van waarschijnlijkheid” (zie *Praktische gids van het EASO: Bewijsbeoordeling*).

Ernstige schade

„Ernstige schade” heeft betrekking op de aard en intensiteit (ernst) van de aantasting van de rechten van een persoon. De mate van ernst moet groot genoeg zijn om die aantasting als „ernstig” te bestempelen. Bovendien kan het niet gaan om een willekeurig type schade, discriminatie of inbreuk op rechten. In artikel 15 van de erkenningsrichtlijn wordt aangeduid wat onder „ernstige schade” wordt verstaan:

Ernstige schade bestaat uit:

a) doodstraf of executie, of

b) foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van een verzoeker in zijn land van herkomst, of

c) ernstige en persoonlijke bedreiging van een burger of diens leven als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.

Deze typen schade zijn op zichzelf voldoende ernstig.

Er bestaat geen hiërarchische of chronologische rangorde van de verschillende bepalingen. Als meer dan één bepaling van artikel 15 van de erkenningsrichtlijn van toepassing blijkt te zijn, gebruikt de behandelend ambtenaar de bepaling die het best met het individuele geval strookt. Het is niet uitgesloten dat in sommige gevallen subsidiaire bescherming op geldige wijze op meer dan één grond kan worden gebaseerd.

Doodstraf of executie [\[terug naar checklist\]](#)

Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 15, onder a)	

De doodstraf wordt als zodanig en onder alle omstandigheden als ernstige schade op grond van artikel 15 van de erkenningsrichtlijn beschouwd. De straf hoeft nog niet te zijn opgelegd. Alleen al het feit dat er bij terugkeer een reëel risico bestaat dat een verzoeker de doodstraf krijgt opgelegd, is voldoende bewijs voor de behoefte aan subsidiaire bescherming.

Zoals de toegevoegde term „executie” al aangeeft, omvat artikel 15, onder a), tevens het opzettelijk doden van een persoon door niet-overheidsactoren die enige vorm van gezag uitoefenen. Het kan ook gaan om doden buiten rechte, maar er moet wel een element van opzettelijke en geformaliseerde bestraffing aanwezig zijn.

Specifieke overwegingen

Moratorium op de doodstraf: In gevallen waarin een moratorium op de doodstraf geldt, maar de doodstraf als zodanig niet is afgeschaft, kan er voor de verzoeker nog steeds een reëel risico op de doodstraf of executie bestaan.

Als het reële risico op de doodstraf niet kan worden uitgesloten, kan dit ook angst en leed veroorzaken die vergelijkbaar zijn met de ernstige schade als beschreven in artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn.

Alternatieven voor de doodstraf: Alternatieven voor de doodstraf zoals levenslange gevangenisstraf moeten beoordeeld worden in relatie tot potentiële beschermingsbehoeften op grond van artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn, vooral wanneer er geen uitzicht op vrijlating is.

Overwegingen met betrekking tot uitsluiting: In sommige gevallen wordt de doodstraf opgelegd voor een ernstig misdrijf dat de verzoeker heeft gepleegd of voor andere daden die onder de uitsluitingsgronden vallen (artikelen 12 en 17 van de erkenningsrichtlijn). Daarom moet, hoewel aan de voorwaarden van artikel 15, onder a), van de erkenningsrichtlijn is voldaan, worden bekeken of er uitsluitingsgronden van toepassing zijn. Zie de *EASO Practical Guide: Exclusion*.

Foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing [\[terug naar checklist\]](#)

Erkeningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 15, onder b)	

Artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn komt in de kern overeen met artikel 3 van het EVRM. De jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) biedt daarom relevante handvatten om te beoordelen of een behandeling valt onder artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn en de bijbehorende begrippen:

In de jurisprudentie wordt vaak geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling, maar de mishandeling moet qua ernst wel een bepaalde grens hebben overschreden.

De beoordeling hangt af van alle omstandigheden van de zaak, zoals de duur van de mishandeling, de lichamelijke en geestelijke gevolgen en, in sommige gevallen, het geslacht, de leeftijd en de gezondheidstoestand van de persoon. Het doel van de behandeling en de intentie van de dader kunnen ook factoren van belang zijn.

Wanneer reeds is vastgesteld dat een specifieke behandeling overeenkomt met vervolging, moet er ook van worden uitgegaan dat het bewijs is geleverd voor de in artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn vereiste mate van ernst.

Foltering

Foltering is een zwaardere en doelbewuste vorm van wrede, onmenselijke of vernederende behandeling waaraan een speciaal stigma kleeft.

Volgens relevante internationale instrumenten, zoals het [Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en ontterende behandeling of bestraffing](#), wordt onder foltering verstaan:

- ✓ een **opzettelijke handeling**
- ✓ waarmee **hevige pijn of hevig leed, lichamelijk** dan wel **geestelijk**, wordt toegebracht
- ✓ met zulke **oogmerken** als om van de aan foltering onderworpen persoon of van een derde inlichtingen of een bekentenis te verkrijgen, de eerstgenoemde te bestraffen voor een handeling die hij of zij of een derde heeft begaan of waarvan hij of zij of een derde wordt verdacht deze te hebben begaan, of hem of haar of een derde te intimideren of ergens toe te dwingen dan wel om enigerlei reden gebaseerd op discriminatie van welke aard ook.

In het verdrag wordt verder gesteld dat de foltering wordt uitgevoerd door of op aanstichten van een overheidsfunctionaris, terwijl in de erkenningsrichtlijn staat dat ernstige schade ook door niet-overheidsactoren kan worden toegebracht (zie het deel „Daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade” hieronder). Voor artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn wordt geen uitzondering gemaakt.

Onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing

Het onderscheid tussen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing is meer een verschil in gradatie dan in karakter.

Het gaat om een breed scala aan mishandelingen met een bepaalde mate van ernst.

Onmenselijk: heeft betrekking op een behandeling of bestraffing waarmee opzettelijk intens geestelijk of lichamelijk leed wordt veroorzaakt (zonder dat de grens wordt overschreden waardoor het predicaat foltering van toepassing zou zijn).

Vernederend: heeft betrekking op een behandeling of bestraffing die bij het slachtoffer gevoelens van angst, ontzetting en minderwaardigheid oproept waardoor zij kunnen worden vernederd of gekleineerd.

Er dient te worden benadrukt dat een specifiek doel niet nodig is. Beoordelen of een behandeling of bestraffing onmenselijk of vernederend is, impliceert ook dat er sprake is van een subjectieve overweging van de persoon die met een dergelijke behandeling of bestraffing te maken krijgt.

Specifieke overwegingen

Niet-beschikbaarheid van passende gezondheidszorg: De foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing moet opzettelijk worden uitgevoerd. Derhalve valt de potentiële schade die een ernstig zieke verzoeker bij terugkeer naar zijn of haar land van herkomst kan ervaren, niet onder artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn, tenzij hem of haar opzettelijk gezondheidszorg wordt onthouden. Hoewel de niet-beschikbaarheid van passende gezondheidszorg een belangrijke overweging vormt in het kader van non-refoulement krachtens artikel 3 van het EVRM, valt deze niet onder de onmenselijke of vernederende behandeling als bedoeld in artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn. Om in aanmerking te komen voor internationale bescherming op grond van de erkenningsrichtlijn, moet er een actor zijn die ernstige schade toebrengt.

Vervolging en bestraffing van gewone misdrijven: Vervolging en bestraffing van gewone misdrijven worden niet gekenmerkt als onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing tenzij er speciale verzwarende omstandigheden zijn die de aanname versterken dat de vervolging of de bestraffing uitermate onrechtvaardig of onevenredig is. Bij de beoordeling moet ook worden bekeken of het recht op een eerlijk proces is nageleefd.

Er kan zelfs worden vastgesteld dat er sprake is van onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing wanneer de verzoeker iets heeft misdaan. Als in zo'n geval wordt geconstateerd dat er behoefte aan bescherming is, kunnen overwegingen met betrekking tot uitsluiting nog steeds relevant zijn. Zie [EASO Practical Guide: Exclusion](#).

Vrijheidsberoving: De staat moet erop toezien dat een gedetineerde persoon wordt gehuisvest onder omstandigheden die verenigbaar zijn met de eerbiediging van de menselijke waardigheid. Een dergelijke maatregel moet zodanig worden uitgevoerd dat de betrokkene niet aan beproevingen of ontberingen wordt blootgesteld die intenser zijn dan het onvermijdbare leed dat inherent aan vrijheidsberoving is.

Bij de beoordeling van de omstandigheden van detentie kan bijvoorbeeld naar de volgende aspecten worden gekeken (cumulatief): aantal gedetineerde personen in een beperkte ruimte, toereikendheid van sanitaire voorzieningen, verwarming, verlichting, slaapgelegenheid, voeding, recreatie en contact met de buitenwereld.

Ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict [\[terug naar checklist\]](#)

Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 15, onder c)	

De elementen die moeten worden vastgesteld om artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn van toepassing te verklaren, omvatten:

Verder is de toepassing van artikel 15, onder c), sterk afhankelijk van de algehele situatie in het land van herkomst. Daarom is de beoordeling van objectieve en actuele informatie over het land van herkomst in dit verband van cruciaal belang.

Internationaal of binnenlands gewapend conflict

internationaal
of binnenlands
gewapend conflict

Zoals het Hof van Justitie van de EU in *Diakité* heeft geoordeeld, is de definitie van „gewapend conflict” in het internationale humanitaire recht niet van toepassing in de context van artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn. Daarom is het niet nodig aan de hand van de criteria van het internationale humanitaire recht te beoordelen of er een (internationaal of binnenlands) „gewapend conflict” plaatsvindt.

Om vast te stellen dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn, is het bestaan van de volgende twee elementen voldoende:

- ✓ twee of meer gewapende groepen — ongeacht of daar strijdkrachten van de staat bij betrokken zijn;
- ✓ confrontatie tussen deze gewapende groepen.

Het is niet nodig afzonderlijk onderzoek te doen naar de intensiteit van de gewapende confrontaties, de mate van organisatie van de betrokken strijdkrachten of de duur van het conflict.

Verder hoeft er in de context van artikel 15, onder c), geen onderscheid te worden gemaakt tussen „internationaal” of „binnenlands” gewapend conflict, omdat de bepaling van toepassing is in situaties van zowel internationale als binnenlandse gewapende conflicten.

Soms vindt een gewapend conflict slechts in delen van het grondgebied plaats.

Er kunnen richtsnoeren bestaan op grond waarvan de situatie in bepaalde landen of delen van landen van herkomst als een (internationaal of binnenlands) gewapend conflict wordt aangeduid.

Nationale richtsnoeren

Burger

De burgerlijke staat is een noodzakelijke vereiste om op grond van artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn bescherming te kunnen genieten, omdat het doel van de bepaling is om uitsluitend personen te beschermen die niet aan het conflict deelnemen. Artikel 15, onder c), kan mogelijk ook worden toegepast op voormalige strijders die hun gewapende activiteiten daadwerkelijk en definitief vaarwel hebben gezegd.

Beoordelen of er behoefte is aan bescherming, is een toekomstgerichte exercitie. Daarom moet in de eerste plaats worden onderzocht of de verzoeker bij terugkeer een burger is of niet. Dat de persoon in kwestie in het verleden aan vijandelijkheden heeft deelgenomen, betekent niet per se dat artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn niet op hem of haar van toepassing is.

Derhalve verwijst de term „burger” naar een persoon die niet tot een van de partijen in het conflict behoort en niet aan de vijandelijkheden deelneemt. Tijdens de beoordeling van de toepasbaarheid van artikel 15, onder c), op een verzoeker die vroeger aan de vijandelijkheden heeft deelgenomen, kan het bijvoorbeeld van belang zijn om na te gaan of die deelname vrijwillig of onder dwang gebeurde. In het geval van voormalige strijders kunnen overwegingen met betrekking tot uitsluiting ook relevant zijn (zie de [EASO Practical Guide: Exclusion](#)).

Actieve deelname aan vijandelijkheden blijft niet beperkt tot het openlijk dragen van wapens, maar kan ook omvangrijke logistieke en/of administratieve ondersteuning van strijders omvatten.

Bij twijfel over de burgerlijke staat van een persoon moet een op bescherming gerichte aanpak worden gehanteerd en wordt de betrokkene als burger beschouwd.

Wellicht zijn er nog andere nationale richtsnoeren om vast te stellen wie in een bepaald gewapend conflict als burger of niet-burger wordt aangemerkt.

Nationale richtsnoeren

Willekeurig geweld

Zoals het Hof van Justitie van de EU in *Elgafaji* heeft geoordeeld, houdt de term „willekeurig” in dat het geweld „gericht kan zijn tot personen ongeacht hun persoonlijke omstandigheden”. Daarom heeft „willekeurig” betrekking op de aard van het geweld en niet op de omvang ervan.

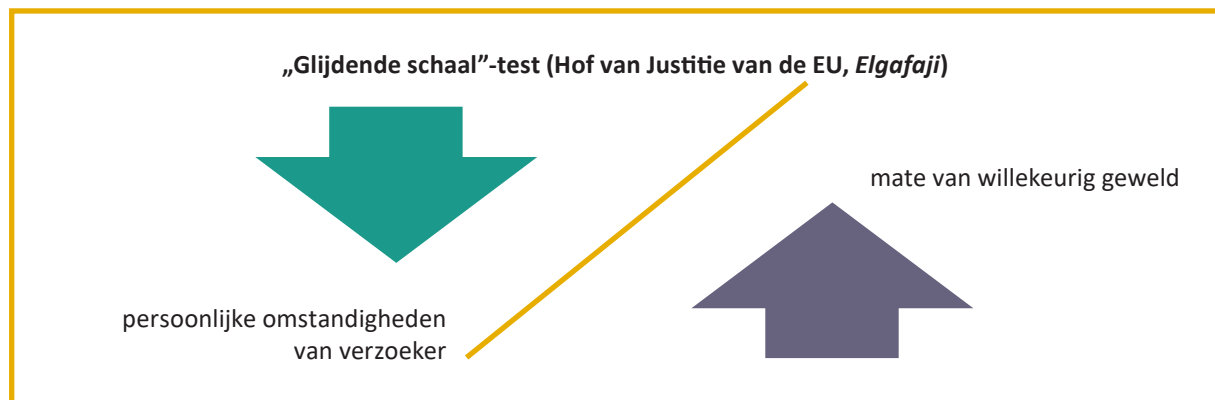
Verder kan de mate van willekeurig geweld als volgt worden gedifferentieerd:

- I. gebieden waar de mate van willekeurig geweld dermate hoog is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het betrokken land of, in voorkomend geval, naar het betrokken gebied, **louter door zijn aanwezigheid aldaar** een reëel risico op de in artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn bedoelde bedreiging zou lopen, en

II. gebieden waar willekeurig geweld plaatsvindt, maar niet in zo'n hoge mate, en waarbij **aanvullende individuele bewijzen** moeten worden geleverd.

Wat betreft de eerste categorie, wordt „enkele aanwezigheid” bij uitzondering als toereikend beschouwd en hoeven geen individuele bewijzen te worden aangeleverd.

Wat betreft de tweede categorie, is de mate van willekeurig geweld niet zo hoog en leidt de enkele aanwezigheid van een burger niet automatisch tot een reëel risico dat groot genoeg is om artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn van toepassing te laten zijn. Hier geldt: hoe meer de verzoeker kan aantonen dat hij of zij specifiek doelwit is als gevolg van factoren die met zijn of haar persoonlijke omstandigheden te maken hebben, hoe lager de mate van willekeurig geweld moet zijn om artikel 15, onder c), te laten gelden, en hoe hoger de mate van willekeurig geweld, hoe minder aanvullende factoren met betrekking tot de persoonlijke omstandigheden van de verzoeker nodig zijn. Dit wordt de „glijdende schaal” genoemd.

Aan de hand van verschillende indicatoren kan worden bepaald of er binnen (een deel van) het grondgebied willekeurig geweld plaatsvindt:

- aantal incidenten, inclusief de frequentie en dichtheid ervan in relatie tot de lokale bevolking;
- aard van de methoden en tactieken, inclusief doelstellingen;
- aantal burgerslachtoffers, inclusief gewonden;
- aanwezigheid en capaciteit van verschillende actoren in het conflict;
- geografische omvang van het geweld;
- door conflicten veroorzaakte ontheemding.

Er kan eveneens rekening worden gehouden met andere belangrijke gevolgen voor het dagelijks leven, waaronder vrij verkeer, toegang tot basisdiensten, gezondheidszorg, onderwijs en de situatie van ontheemden bij terugkeer.

ernstige en
persoonlijke
bedreiging

Ernstige en individuele bedreiging

Vergeleken met het bepaalde in artikel 15, onder a) en b), van de erkenningsrichtlijn behelst de in artikel 15, onder c), gedefinieerde schade een meer algemeen risico voor de verzoeker. Wat vereist wordt, is een „ernstige en individuele bedreiging (van het leven of de persoon van een burger)” en geen specifieke gewelddaden.

Dit element van artikel 15, onder c), moet worden bekeken in het licht van de „glijdende schaal” en de mogelijke differentiëring tussen bepaalde niveaus van willekeurig geweld.

Bij uitzondering kan het bestaan van een dergelijke bedreiging worden vastgesteld wanneer de mate van willekeurig geweld die het gewapende conflict kenmerkt, dermate hoog is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het betrokken land of, in voorkomend geval, naar het betrokken gebied, louter door zijn aanwezigheid aldaar een reëel risico op die bedreiging zou lopen. Wanneer dit hoge niveau van willekeurig geweld niet wordt bereikt, moet er afgaand op de formulering in artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn naar de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene worden gekeken. Bepaalde verzoekers zullen dan eerder als slachtoffer van willekeurig geweld worden aangemerkt dan andere.

Factoren als leeftijd, geslacht, gezondheid en handicaps, het ontbreken van een familienetwerk, economische situatie, geografische nabijheid bij gebieden die het doelwit zijn van geweld, kunnen in dit kader relevante persoonlijke omstandigheden zijn.

van de persoon
of diens leven

Leven of persoon

Zoals het Hof van Justitie van de EU in *Elgafaji* heeft geoordeeld, heeft artikel 15, onder c), van de erkenningsrichtlijn een aanvullende reikwijdte ten opzichte van artikel 3 van het EVRM en moet het dan ook autonoom worden uitgelegd, maar met eerbiediging van de grondrechten zoals deze door het EVRM worden gewaarborgd.

De mogelijke schade aan het leven of de persoon van een verzoeker blijft niet beperkt tot lichamelijke schade, maar kan ook ernstige psychische schade omvatten wanneer deze duidelijk door een conflict wordt veroorzaakt.

samenhang
(als gevolg
van willekeurig
geweld)

Oorzakelijk verband (als gevolg van)

Het vereiste van het oorzakelijk verband („als gevolg van”) heeft betrekking op het verband tussen het willekeurig geweld en de schade (ernstige bedreiging van het leven of de persoon van een burger).

De interpretatie van „als gevolg van” hoeft niet altijd beperkt te zijn tot schade die direct wordt veroorzaakt door het willekeurig geweld of daden begaan door de actoren in het conflict.

Tot op zekere hoogte kan ook het indirecte effect van willekeurig geweld in situaties van gewapend conflict hierin worden meegenomen. Zolang er een aantoonbaar verband met het willekeurig geweld is, kan bij de beoordeling ook naar bepaalde indirecte effecten worden gekeken, zoals wijdverbreid crimineel geweld als gevolg van een volledig wegvallen van recht en orde, vernietiging van de benodigde bestaansmiddelen en problemen met de voedselvoorziening en de toegang tot gezondheidszorg.

Ter plaatse ontstane behoefte aan internationale bescherming [\[terug naar checklist\]](#)

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 5	

Om als vluchteling te worden erkend of subsidiaire bescherming te krijgen, hoeft iemand die zich buiten zijn of haar land van herkomst bevindt, dat land niet te hebben verlaten uit gegronde vrees voor vervolging of vanwege een reëel risico op ernstige schade. De relevante omstandigheden kunnen zich later voordoen en deze situatie wordt „ter plaatse” genoemd.

Situaties ter plaatse:

<i>Een gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op het lijden van ernstige schade kan gegrond zijn op gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden nadat de verzoeker het land van herkomst heeft verlaten.</i>	Deze formulering verwijst naar omstandigheden die buiten de verzoeker om gaan en die directe gevolgen hebben voor zijn of haar situatie, en tot een gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op ernstige schade leiden. Deze gebeurtenissen kunnen betrekking hebben op aanzienlijke wijzigingen in de omstandigheden van het land, waaronder de intensivering van reeds bestaande factoren sinds het vertrek van de verzoeker uit het land van herkomst. De betrokken gebeurtenissen hoeven evenwel niet per se in het land van herkomst plaats te vinden. Handelingen van derden kunnen eveneens effect hebben op de individuele situatie van de verzoeker.
<i>Een gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op het lijden van ernstige schade kan gegrond zijn op activiteiten van de verzoeker sedert hij of zij het land van herkomst heeft verlaten, met name wanneer wordt vastgesteld dat de betrokken activiteiten de uitdrukking en de voortzetting vormen van overtuigingen of strekkingen die de betrokkene in het land van herkomst aanhing.</i>	Bij het beoordelen van situaties ter plaatse in verband met het gedrag van de verzoeker gaan handelend ambtenaren na of het waarschijnlijk is dat de daders van vervolging op de hoogte zijn van en negatief staan tegenover zijn of haar overtuigingen en activiteiten, en wel op zodanige wijze dat de verzoeker een gegronde vrees voor vervolging heeft of een reëel risico op ernstige schade loopt. „De uitdrukking en de voortzetting [...] van overtuigingen of strekkingen die de betrokkene in het land van herkomst aanhing” betekent niet dat hij of zij deze reeds eerder in het land van herkomst heeft geuit. Dit zou echter wel duidelijk helpen om te bewijzen dat de overtuigingen of strekkingen al eerder werden aangehangen.

Onverminderd het Verdrag van Genève kunnen de lidstaten vaststellen dat een verzoeker die een herhaalde aanvraag indient, normaliter niet de vluchtelingenstatus wordt verleend indien het risico van vervolging gegrond is op omstandigheden die de verzoeker zelf heeft veroorzaakt nadat hij het land van herkomst heeft verlaten (artikel 5, lid 3, van de erkenningsrichtlijn). Dat deze uitzondering is opgenomen, heeft tot doel misbruik van de regeling inzake internationale bescherming te voorkomen. De beoordeling of de vrees van de verzoeker gegrond is, blijft echter altijd op de toekomst gericht en het beginsel van non-refoulement dient in alle gevallen te worden nageleefd.

Nationale wetgeving en richtsnoeren

Daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade [\[terug naar checklist\]](#)

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 6	

De daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade kunnen onder meer zijn:

De staat

- Het begrip staat dient breed te worden opgevat. Het omvat organen de jure en de facto en kan betrekking hebben op functionarissen in overheidsdienst, ongeacht of zij tot de rechterlijke, uitvoerende of wetgevende macht behoren, en ongeacht het niveau waarop zij werkzaam zijn.
- Onder overheidsactoren van vervolging of ernstige schade kunnen zich ook bevinden: personen of instanties die bevoegd zijn om openbaar gezag uit te oefenen, private personen of groepen die optreden onder zeggenschap of leiding van organen of instanties die bevoegd zijn om openbaar gezag uit te oefenen, of overheidsfunctionarissen die optreden en daarbij buiten hun wettelijke bevoegdheden treden.

Partijen of organisaties die de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied beheersen

- Bij het beheersen van de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied, kunnen partijen of organisaties de facto overheidsactoren omvatten die overheidsfuncties uitoefenen door het ontbreken van staatsgezag de jure.
- Er is niet altijd sprake van een scherpe scheidslijn tussen partijen en organisaties die de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied beheersen.

Niet-overheidsactoren

- Dit begrip omvat alle niet-overheidsactoren zoals clans en stammen, rebellengroepen, criminelen, familieleden e.d.

Daders van vervolging vormen een belangrijk element in het bepalen van de status. Vervolging of ernstige schade heeft altijd te maken met het gedrag van een specifieke dader.

Bescherming in het land van herkomst [\[terug naar checklist\]](#)

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 7	

Internationale bescherming is secundair aan de bescherming die in het land van herkomst beschikbaar is. Om deze reden is beoordeling van de beschikbaarheid van bescherming in het land van herkomst verplicht op het moment dat wordt onderzocht of er internationale bescherming nodig is, als de behandelend ambtenaar eerder had vastgesteld dat er een reëel risico op vervolging of ernstige schade bestaat wanneer de verzoeker naar zijn of haar gebied van oorsprong in het land van herkomst zou terugkeren.

Ten eerste gaat de behandelend ambtenaar na of er in het gebied van oorsprong in het land van herkomst bescherming beschikbaar is. Als zulke bescherming voor de verzoeker niet beschikbaar is, kan worden onderzocht of er ergens anders een veilig gebied in dat land bestaat.

De beschikbaarheid of niet-beschikbaarheid van bescherming hoeft niet samen te hangen met de gronden van vervolging. Overduidelijk falen en onvermogen om toereikende bescherming te bieden, vormen een bewijs dat er gebrek aan bescherming is. De actoren van bescherming hoeven niet bepaalde motieven of discriminerende redenen te hebben. Wanneer het gebrek aan bescherming doelbewust is, kan dit echter wel overeenkomen met vervolging of ernstige schade.

Onderstaande tabel laat zien waarop bij de beoordeling van de beschikbaarheid van bescherming tegen vervolging of ernstige schade moet worden gelet.

Bescherming in het land van herkomst:		
Actoren van bescherming	... moeten	... om bescherming te bieden die:
de staat	bereid	doeltreffend
		
partijen of organisaties, inclusief internationale organisaties, die de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied beheersen	in staat zijn	niet-tijdelijk
		
		toegankelijk is

Actoren van bescherming [\[terug naar checklist\]](#)

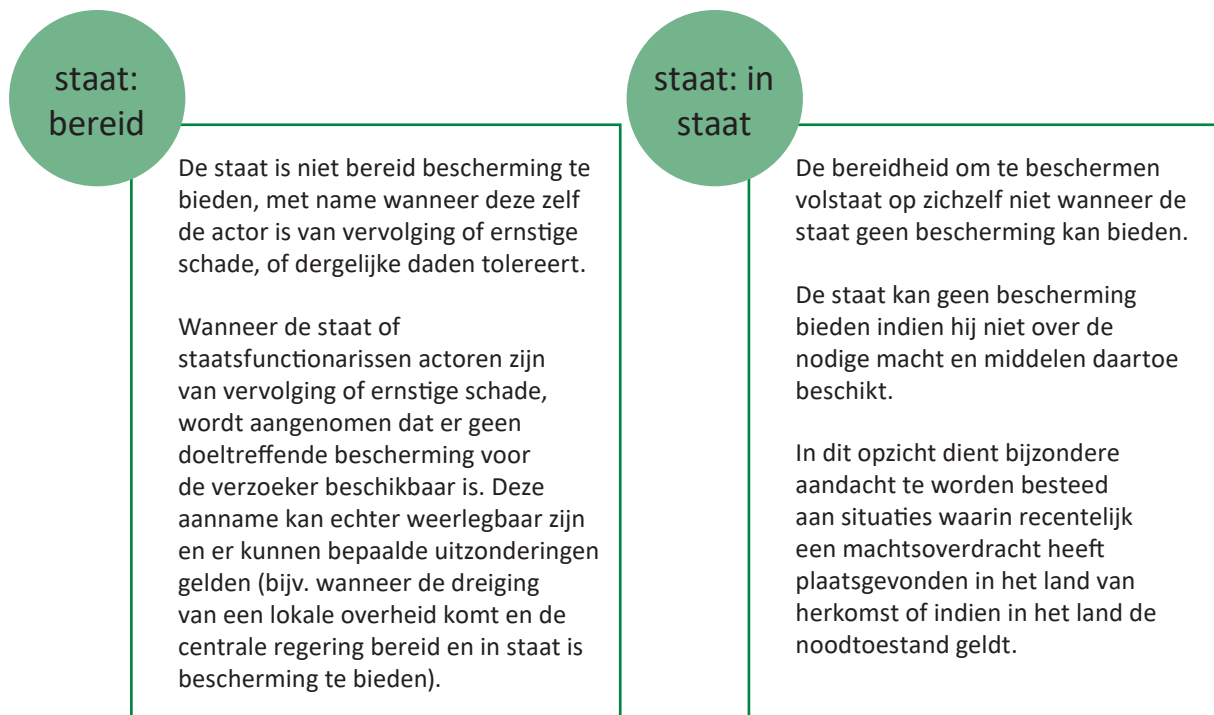
De lijst met actoren van bescherming is **volledig**.

- **De staat**

Gewoonlijk is de staat de primaire actor van bescherming. Het betreft elk orgaan met een wetgevende, uitvoerende, gerechtelijke of andere functie, die op enigerlei niveau opereert, hetzij centraal, hetzij federaal, regionaal, provinciaal of lokaal.

In sommige gevallen worden overheidsbevoegdheden aan particuliere instanties toebedeeld die de verantwoordelijkheid krijgen om onder toezicht van de staat bescherming te verlenen. Dit moet op grond van een door de staat vastgestelde maatregel gebeuren.

Om als actor van bescherming te worden beschouwd, moet de staat het gehele grondgebied van het land van herkomst of, ten minste, een aanzienlijk deel beheersen. In sommige gevallen krijgt de staat als actor van bescherming bijstand van partijen en organisaties, met inbegrip van internationale organisaties, om zijn beschermende taak te vervullen; dit mag echter geen afbreuk doen aan de mate waarin de staat het grondgebied of een aanzienlijk deel daarvan beheerst.

Aan beide voorwaarden moet worden voldaan. Bescherming wordt niet geacht aan de verzoeker te worden verleend als de staat wel bereid maar niet in staat is om bescherming te bieden, of wel in staat maar niet bereid is om dat te doen.

Dat de staat niet in staat en/of bereid is bescherming te verlenen, kan specifiek zijn voor het individuele geval van de verzoeker of een algemeen karakter hebben, waarbij deze algemene situatie ook op de verzoeker van toepassing is.

- **Partijen of organisaties, met inbegrip van internationale organisaties**

Partijen en organisaties kunnen als actoren van bescherming worden beschouwd mits zij aan de volgende cumulatieve eisen voldoen:

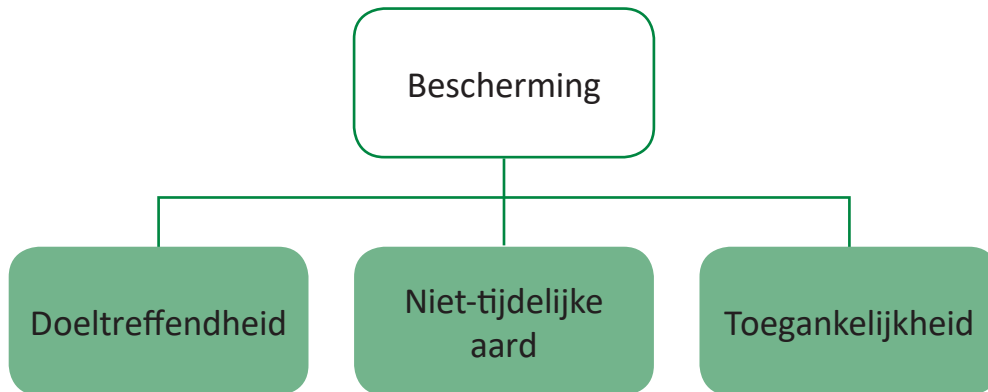

Om te kunnen zeggen dat partijen of organisaties het grondgebied van een staat of een aanzienlijk deel daarvan beheersen, dient er te worden vastgesteld dat zij relevante overheidstaken uitvoeren. Dit moet gezien worden in samenhang met hun vermogen om doeltreffend en op niet-tijdelijke basis bescherming te bieden.

Of de partijen en organisaties bereid en in staat zijn om bescherming te verlenen, wordt beoordeeld aan de hand van dezelfde normen als die gelden voor bescherming door de staat.

Kwaliteit van de bescherming

De bescherming in het land van herkomst moet aan drie cumulatieve voorwaarden voldoen.

► Doeltreffendheid [\[terug naar checklist\]](#)

In het algemeen wordt de bescherming geboden wanneer de betrokken actoren redelijke maatregelen tot voorkoming van vervolging of het lijden van ernstige schade treffen, onder andere door de instelling van een doeltreffend juridisch systeem voor de opsporing, gerechtelijke vervolging en bestraffing van handelingen die vervolging of ernstige schade vormen, en wanneer de verzoeker toegang tot een dergelijke bescherming heeft.

De beoordeling of de actor van bescherming „redelijke maatregelen” treft, is een praktische kwestie en heeft betrekking op maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht om de door de verzoeker gevreesde vervolging of ernstige schade te voorkomen. Wat onder de noemer redelijke maatregelen valt, hangt ook af van de ernst van de gevreesde schade. Een bepaalde mate van slechte behandeling kan niet worden uitgesloten, zelfs als redelijke maatregelen worden genomen om vervolging of het lijden van ernstige schade te voorkomen.

Daden van vervolging of daden die ernstige schade veroorzaken, vallen gewoonlijk vanwege de grote ernst ervan onder het strafrecht. Opsporing, gerechtelijke vervolging en bestraffing van handelingen die vervolging of ernstige schade vormen nadat zij hebben plaatsgevonden, zijn op zich niet voldoende om het predicaat doeltreffende bescherming te krijgen. De actoren van bescherming moeten redelijke maatregelen treffen om zulke schadelijke handelingen te voorkomen en het risico daarop te verkleinen.

Bij de beoordeling of er doeltreffende bescherming kan worden geboden, kan rekening worden gehouden met zaken als de mensenrechtensituatie, corruptie, toereikendheid van middelen, rechtshandavingspraktijken, onafhankelijkheid van de rechterlijke macht enzovoorts.

► Niet-tijdelijke aard [\[terug naar checklist\]](#)

Omdat bij het onderzoek naar de behoefte aan internationale bescherming de toekomst centraal staat, is het van wezenlijk belang te beoordelen of de bescherming in het land van herkomst al dan niet van tijdelijke aard is.

Er dient met name zorgvuldigheid te worden betracht bij het beoordelen van dit element in relatie tot de bescherming die wordt geboden door partijen of organisaties, met inbegrip van internationale organisaties, die de staat of een aanzienlijk deel van zijn grondgebied — gewoonlijk slechts tijdelijk — beheersen.

► Toegankelijkheid [\[terug naar checklist\]](#)

De toegang die de verzoeker heeft tot bescherming in het land van herkomst, wordt beoordeeld in het licht van zowel wettelijke als concrete obstakels voor bescherming. Zulke obstakels kunnen betrekking hebben op de

persoonlijke situatie van de verzoeker, op discriminatie, culturele barrières, de positie van de dader van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade enzovoorts.

Wanneer de staat de dader is, kan er van worden uitgegaan dat bescherming niet toegankelijk is. Dit hangt samen met de eis dat de staat bereidheid daartoe moet tonen.

Om te constateren dat bescherming niet toegankelijk is, moet worden aangetoond dat:

- de verzoeker tevergeefs bij de bevoegde autoriteiten in het land van herkomst om bescherming heeft gevraagd, of
- de verzoeker geen bescherming zou hebben verkregen als hij of zij daarom had gevraagd, zoals in het geval dat bescherming doorgaans niet beschikbaar is of dat een verzoek irrelevant of zelfs gevaarlijk zou zijn.

Het is echter niet nodig dat in het land van herkomst alle nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput om te stellen dat er geen toegang is tot bescherming tegen vervolging of ernstige schade. Er moet voldoende aandacht worden geschonken aan de persoonlijke omstandigheden van de verzoeker, vooral wanneer hij of zij door de actor van bescherming is mishandeld of deze hem of haar in het verleden niet tegen vervolging of ernstige schade heeft beschermd.

Alternatief van binnenlandse bescherming [\[terug naar checklist\]](#)

Verdrag van Genève	Erkenningsrichtlijn	Nationale wetgeving
Artikel 1, afdeling A, lid 2	Artikel 8	

Als bescherming in het gebied van oorsprong in het land van herkomst niet beschikbaar is, moet worden onderzocht of er ergens anders een veilig gebied in dat land bestaat.

Daarom kan de behandelend ambtenaar vaststellen dat een verzoeker geen behoefte aan internationale bescherming heeft als hij of zij in een ander deel van het land van herkomst geen gegronde vrees voor vervolging heeft en geen reëel risico op ernstige schade loopt of toegang heeft tot bescherming tegen vervolging en ernstige schade.

De behandelend ambtenaar heeft de plicht aan te tonen dat binnenlandse bescherming in het specifieke gebied in het land van herkomst beschikbaar is. Dit gebied moet door de behandelend ambtenaar worden aangewezen.

Om te bepalen of interne bescherming beschikbaar is in **een bepaald deel** van het land van herkomst van verzoeker, moet aan drie cumulatieve criteria worden voldaan:

Dit deel van het land is **veilig** voor verzoeker.

Verzoeker heeft **toegang** tot dit deel van het land.

Er kan **redelijkerwijs worden verwacht** dat verzoeker zich daar kan **vestigen**.

De verzoeker hoeft niet alle mogelijkheden van bescherming in een ander deel van het land van herkomst te benutten alvorens om internationale bescherming te vragen. Bij de beoordeling wordt gekeken of er een alternatief beschikbaar is op het moment dat het besluit wordt genomen.

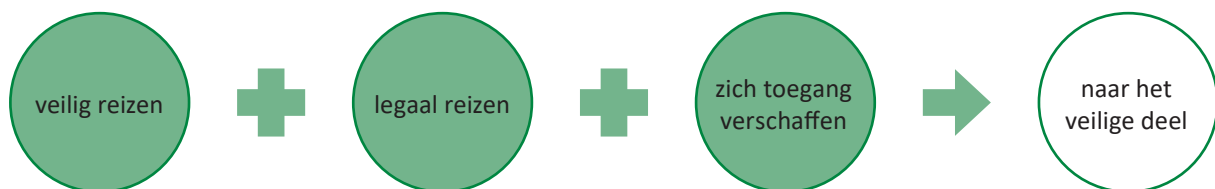
► Veiligheid in een deel van het land van herkomst [\[terug naar checklist\]](#)

Een gebied is veilig voor de verzoeker hetzij omdat hij of zij geen gegronde vrees voor vervolging of ernstige schade heeft, hetzij omdat hij of zij in dat deel van het land toegang heeft tot bescherming tegen vervolging of ernstige schade.

Afwezigheid van vervolging of ernstige schade	<ul style="list-style-type: none"> afwezigheid van de oorspronkelijke vervolging of ernstige schade die in het gebied van oorsprong is ontstaan: er moet worden onderzocht hoe ver de arm van de dader van de vervolging of het toebrengen van ernstige schade reikt, <p style="text-align: center;">en</p> <ul style="list-style-type: none"> geen potentiële nieuwe vormen van vervolging of ernstige schade. <p>Als de staat de dader van vervolging of het toebrengen van ernstige schade is, zal er gewoonlijk geen veilig gebied in het land van herkomst zijn, omdat de staat doorgaans op zijn hele grondgebied bevoegd is.</p>
of	
Beschikbaarheid van bescherming tegen vervolging of ernstige schade	<p>De bescherming in het onderzochte gebied moet uit dezelfde elementen bestaan als die die nodig zijn voor de bescherming tegen vervolging of ernstige schade in het gebied van oorsprong in het land van herkomst (zie de paragraaf „Kwaliteit van de bescherming”).</p> <p>Als de staat de dader is, wordt verondersteld dat een doeltreffende bescherming voor de verzoeker niet beschikbaar is, omdat de staat doorgaans op zijn hele grondgebied bevoegd is.</p> <p>Als de vervolging of ernstige schade waar niet-overheidsactoren verantwoordelijk voor zijn, door de staat wordt gedoogd of getolereerd, moet worden onderzocht welke invloed deze niet-overheidsactoren hebben in het gebied dat wellicht als alternatief van binnenlandse bescherming in aanmerking komt.</p>

► **Toegang tot een deel van het land van herkomst** [\[terug naar checklist\]](#)

Om te constateren dat er in het land van herkomst van de verzoeker een alternatief van binnenlandse bescherming beschikbaar is, kan de behandelend ambtenaar niet volstaan met het aanwijzen van een veilig gebied in het land. De verzoeker moet op veilige en wettige manier naar dat deel van het land kunnen reizen en het kunnen betreden.

- **Op veilige manier reizen** — er is een veilige route, via dewelke de verzoeker zonder al te grote problemen kan reizen, zodat hij of zij het veilige gebied in het land van herkomst zonder ernstige risico's kan betreden.
- **Op wettige manier reizen** — er zijn geen wettelijke obstakels waardoor de verzoeker niet naar het veilige gebied kan reizen.
- Hierbij geldt met name dat de verzoeker indien nodig op legale wijze door een derde land moet kunnen reizen om het veilige gebied te betreden.
- **Zich toegang verschaffen** — de verzoeker krijgt van de actor of actoren die het veilige gebied beheersen, toestemming om het te betreden.

► **Redelijke verwachting dat de verzoeker zich in een deel van het land van herkomst vestigt** [\[terug naar checklist\]](#)

De redelijkheidstest stoelt op een **op rechten gebaseerde benadering**. Vooral basisbehoeften moeten zijn gewaarborgd, zoals voeding, onderdak en hygiëne. Daarnaast moet goed worden gekeken naar de mogelijkheden die de betrokkene heeft om bestaansmiddelen en elementaire gezondheidszorg voor zijn of haar gezin en onderwijs voor de kinderen te verkrijgen.

Om te beoordelen of het redelijk is dat de verzoeker zich in dat deel van het land vestigt, wordt er rekening gehouden met de individuele omstandigheden van de verzoeker, zoals leeftijd, geslacht, gezondheidstoestand, sociale en onderwijsachtergrond, familie- en sociale banden, taal, genderidentiteit en seksuele gerichtheid enzovoorts.

Nationale richtsnoeren

Geen bereidheid om zich onder de bescherming van het land van herkomst te stellen

Wanneer bescherming in het land van herkomst beschikbaar is, kunnen zich gevallen voordoen waarin de verzoeker om gerechtvaardigde redenen niet bereid is zich onder die bescherming te stellen.

Dat de verzoeker zich niet onder de bescherming van het land van herkomst wil stellen (waaronder bescherming in een ander veilig deel in het land van herkomst), moet worden gezien in samenhang met zijn of haar vrees voor vervolging of het risico op ernstige schade.

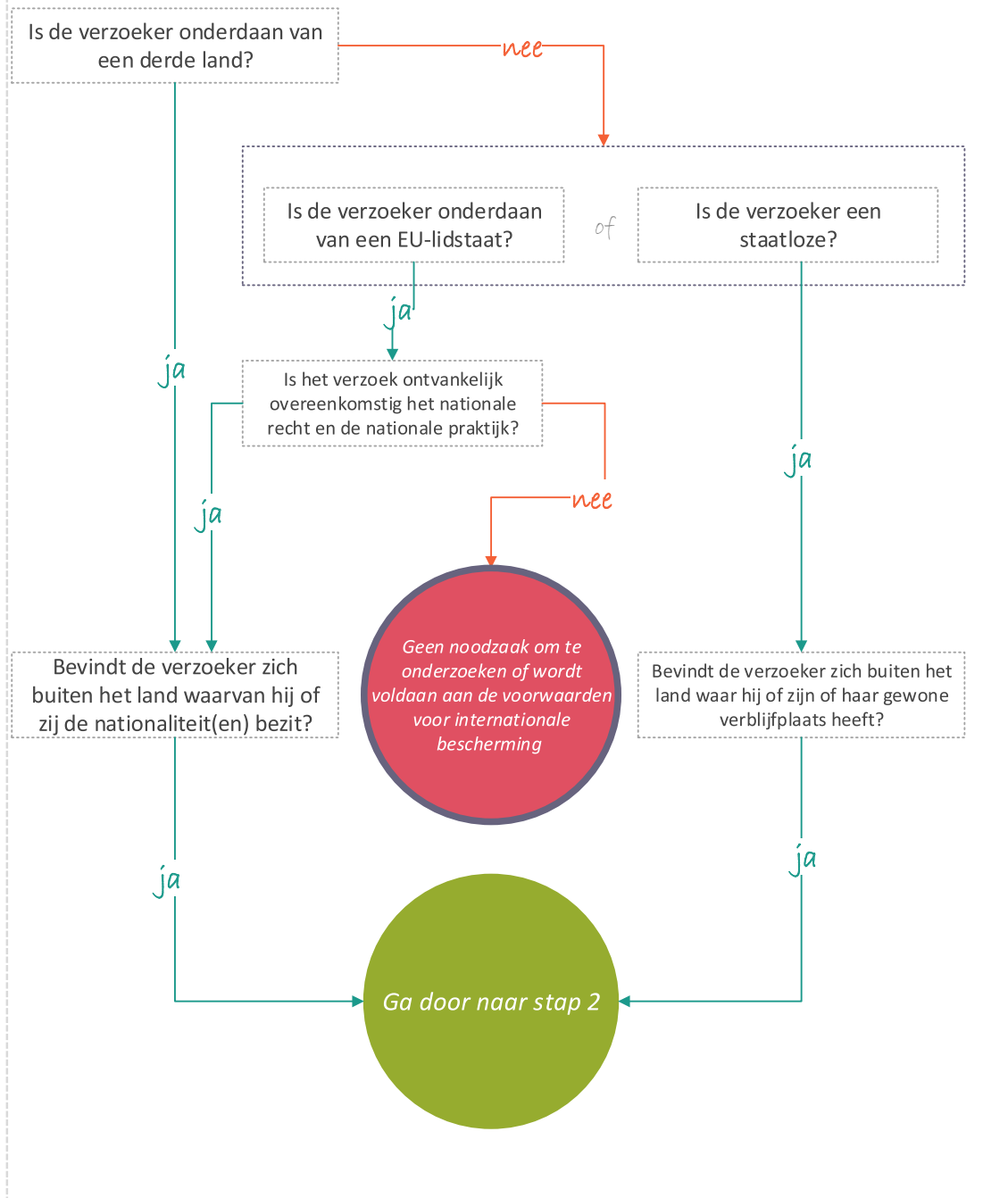
Traumatische gebeurtenissen en de blijvende gevolgen daarvan kunnen voor de verzoeker dwingende redenen vormen om geen bescherming van het land van herkomst te aanvaarden.

STROOMDIAGRAMMEN

- *Visuele stapsgewijze leidraad voor de behandelend ambtenaar die individuele verzoeken om internationale bescherming beoordeelt*

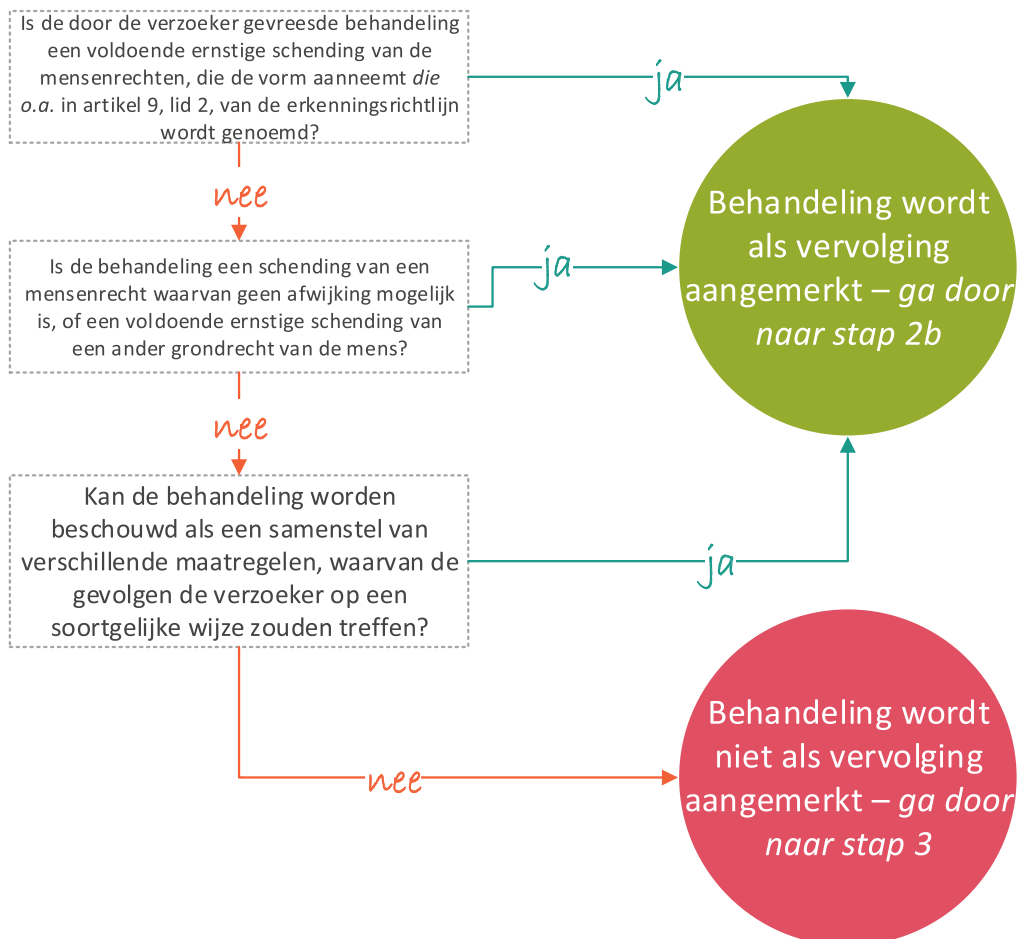
1

Inleidende overwegingen: personele en territoriale werkingssfeer

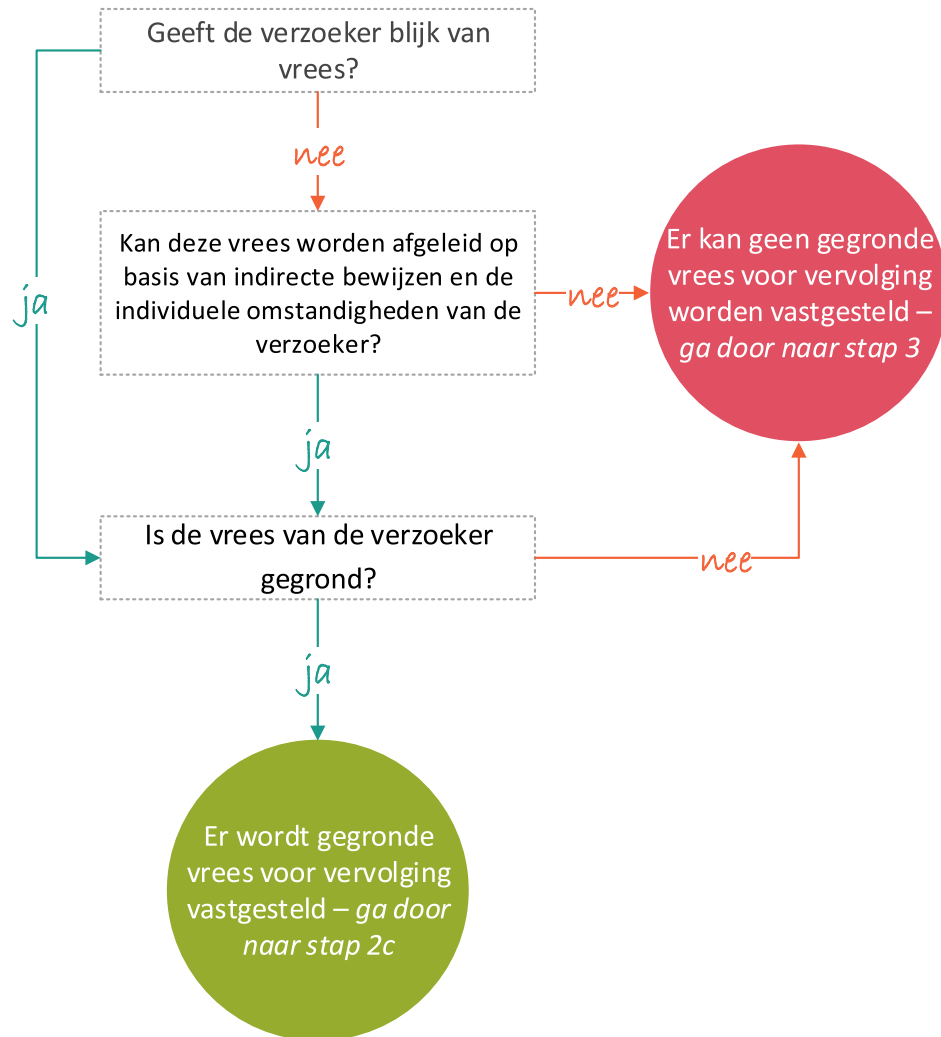
2a

Vervolging

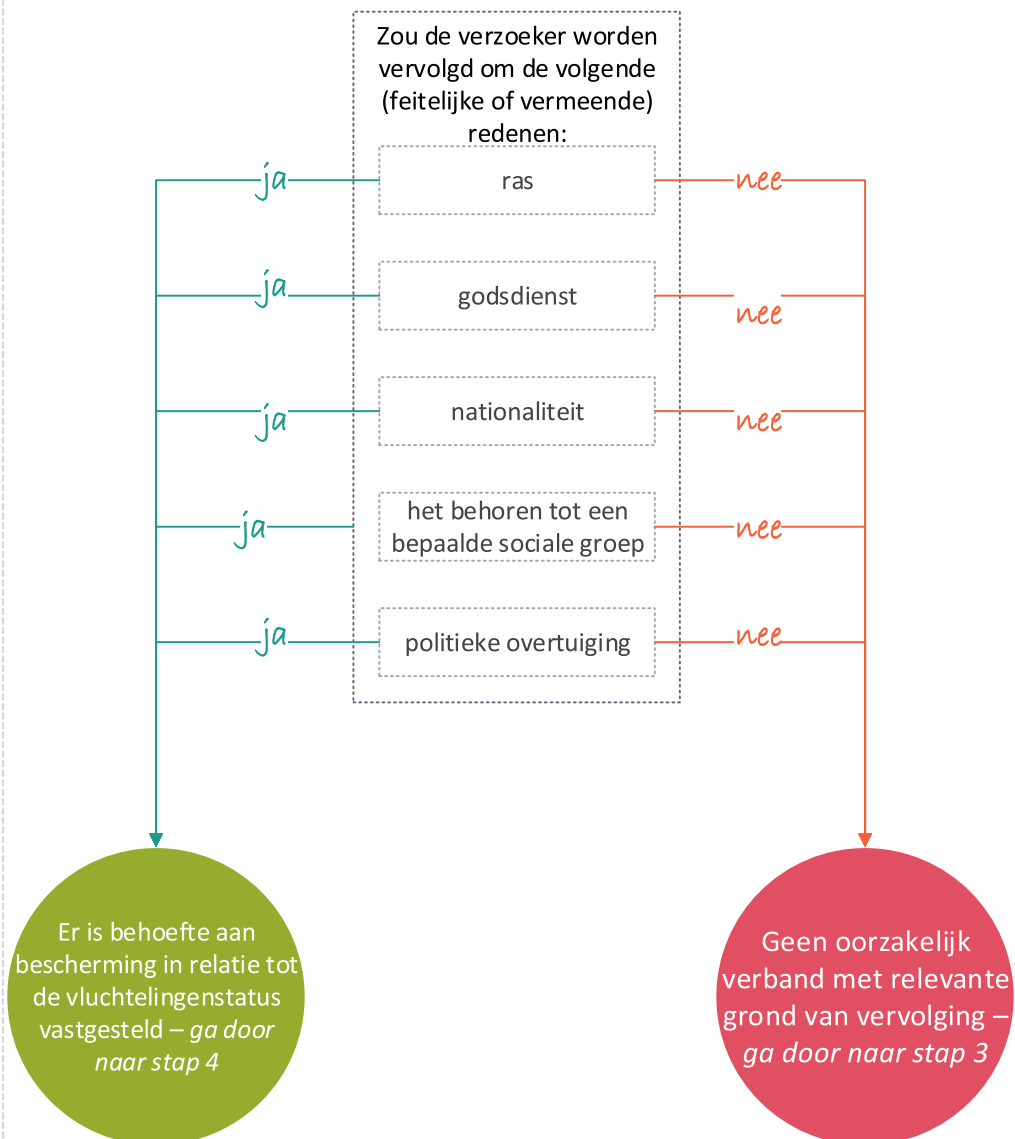
2b

Gegronde vrees

20

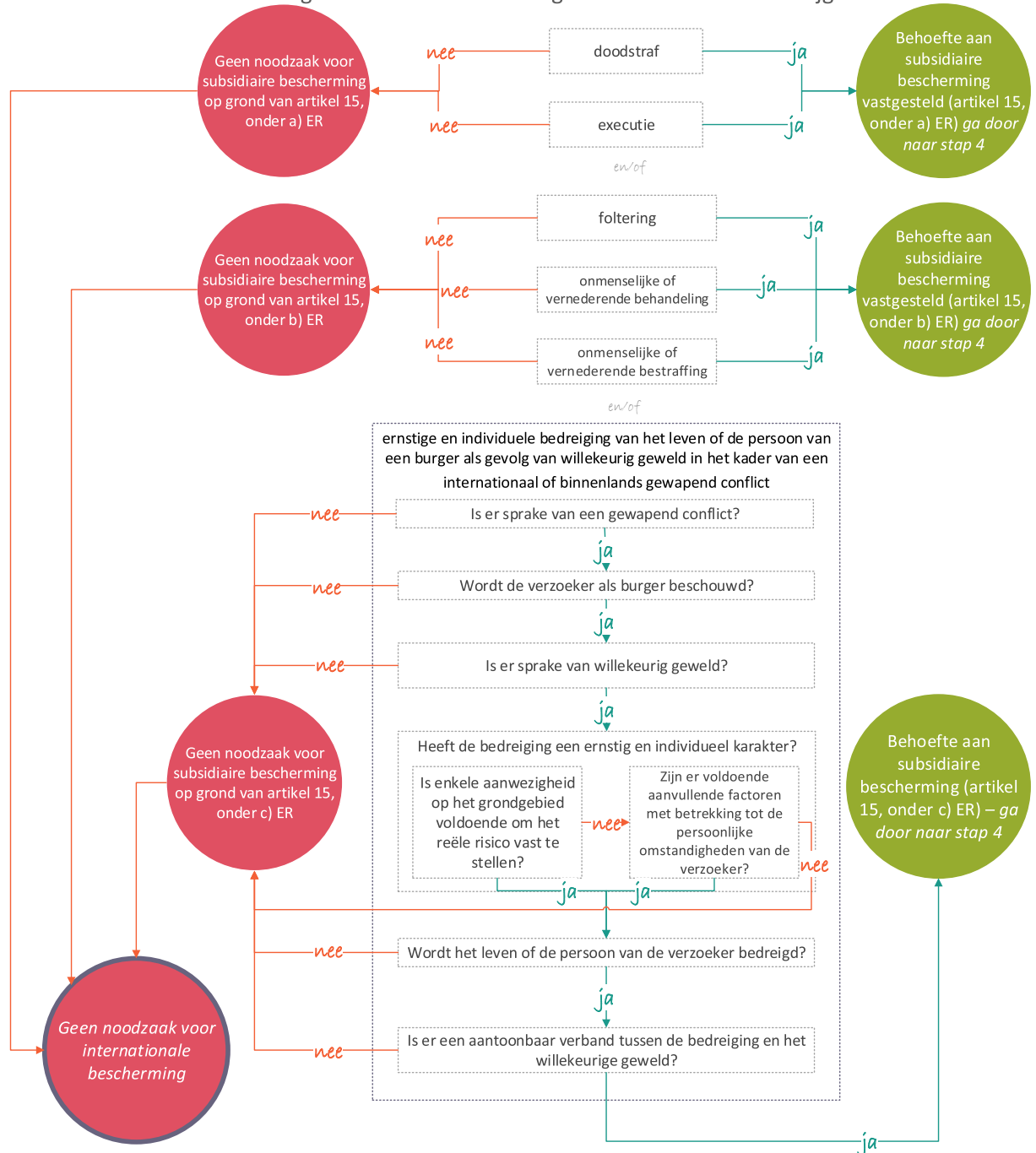
Grond van vervolging

3

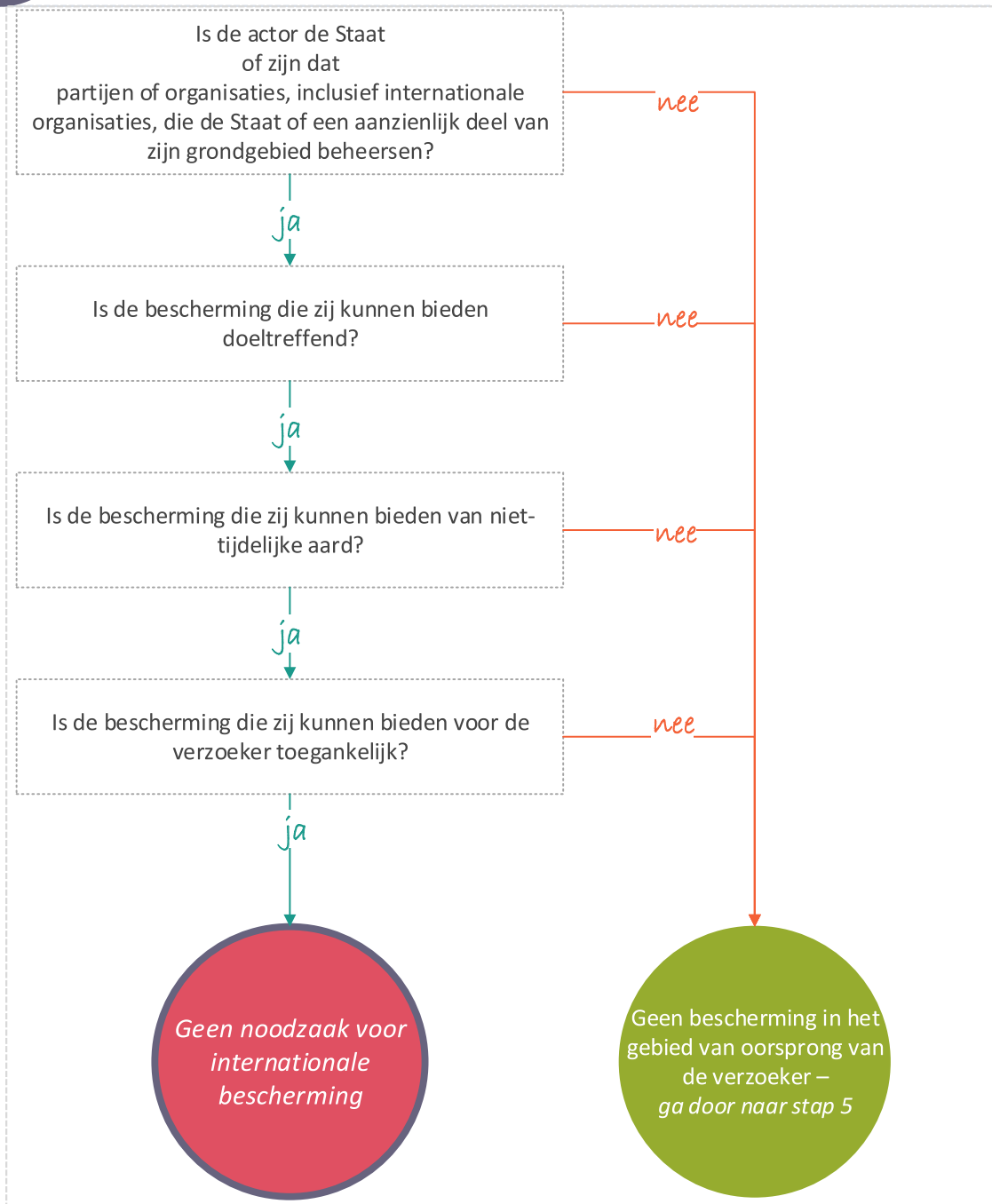
Subsidiaire bescherming

Is er een redelijke mate van waarschijnlijkheid dat de verzoeker met een van de volgende vormen van ernstige schade te maken zal krijgen?

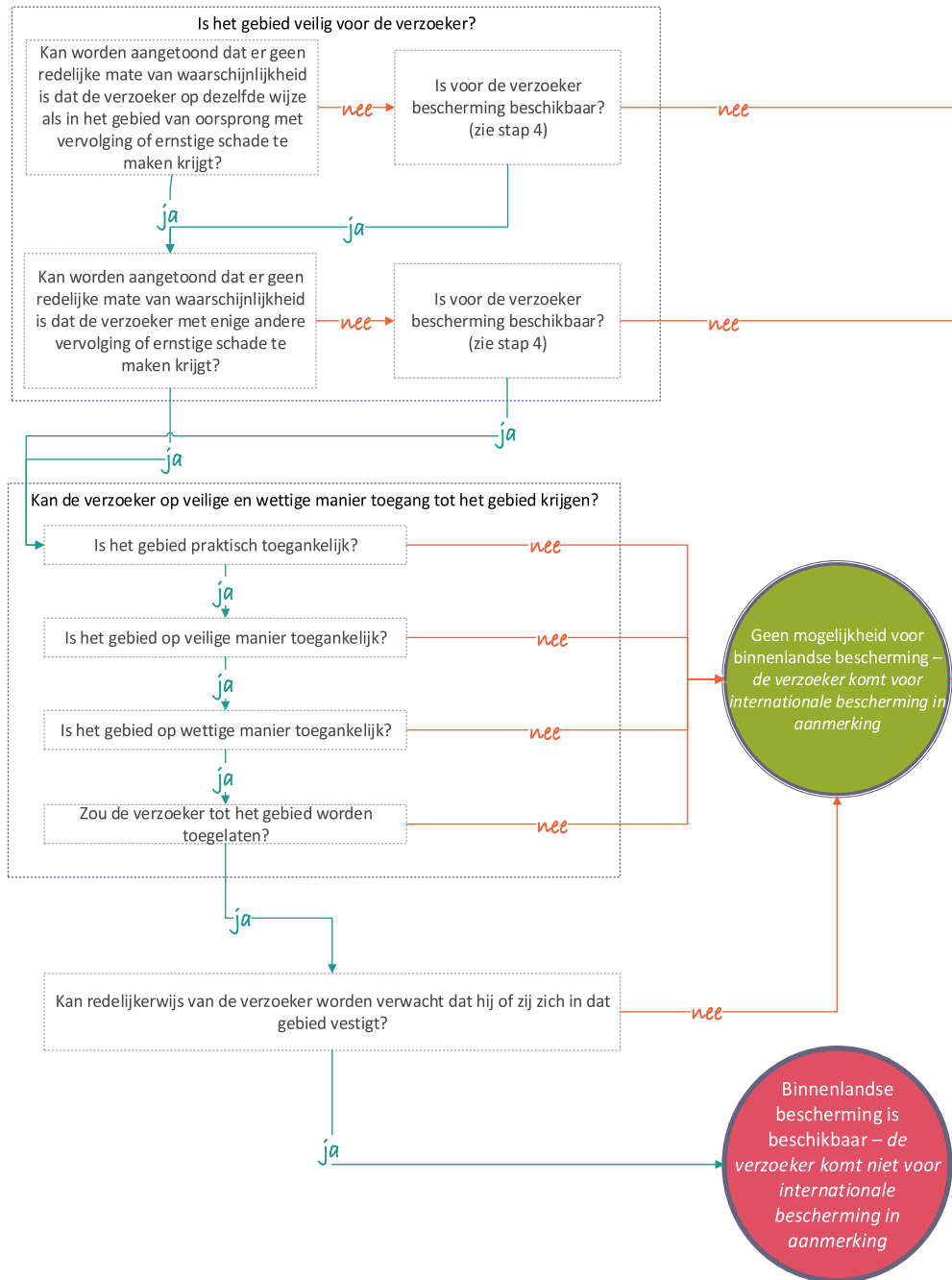
4

Bescherming in het land van herkomst

5

Alternatief van binnenlandse bescherming

VERWIJZINGEN

- ▶ *Verwijzingen naar wetgeving, relevante jurisprudentie en aanvullende hulpmiddelen*
- ▶ *Gebruik de beschrijfbare ruimte om nationale wetgeving en jurisprudentie toe te voegen*

Nuttige links

- **APR** — Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (asielprocedurerichtlijn)
- **EHRM** — Europees Hof voor de Rechten van de Mens
- **ER** — Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming
- **EVRM** — Europees Verdrag voor de rechten van de mens
- **HvJ-EU** — Hof van Justitie van de Europese Unie
- **IGH** — Internationaal Gerechtshof
- **VG** — Verdrag van Genève van 1951 en het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen

Andere hulpmiddelen

Het *UNHCR Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (handboek en richtsnoeren van de UNHCR inzake procedures en criteria voor het bepalen van de vluchtelingenstatus op grond van het Verdrag van Genève van 1951 en het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen), andere richtsnoeren, beleidsdocumenten en conclusies van het uitvoerend comité en de permanente comités van de UNHCR zijn [hier](#) te vinden.

Verwijzingen naar wetgeving en relevante jurisprudentie

Dit overzicht van verwijzingen naar wetgeving en jurisprudentie heeft niet de pretentie volledig te zijn. Het omvat enkele van de meest relevante bepalingen en jurisprudentie en is bedoeld als steuntje in de rug voor de behandelend ambtenaar.

Onderstaande verwijzingen zijn thematisch georganiseerd. Waar mogelijk worden er voor de jurisprudentie en aanvullende rechtsinstrumenten hyperlinks gebruikt.

Algemene beginselen

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 2, onder d) en f), van de erkenningsrichtlijn (ER)</p> <p>Artikel 4, lid 3, ER</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HvJ-EU, <i>H.N. tegen Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i>, zaak C-604/12, arrest van 8 mei 2014, ECLI:EU:C:2014:302, punt 35 (<i>primaat van de vluchtelingenstatus</i>) • HvJ-EU, <i>M. tegen Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i>, zaak C-277/11, arrest van 22 november 2012, ECLI:EU:C:2012:744, punt 64 (<i>fases in het besluitvormingsproces</i>)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Personele en territoriale werkingssfeer

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Protocol van 1967 bij het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen</p> <p>Artikel 2, onder d) en f), van de erkenningsrichtlijn</p> <p>Verdrag betreffende de status van staatlozen, 360 UNTS 117, 28 september 1954</p> <p>Protocol (nr. 24) inzake asiel voor onderdanen van lidstaten van de Europese Unie</p>	<ul style="list-style-type: none"> IGH, <i>zaak Nottebohm (Liechtenstein tegen Guatemala)</i>, arrest van 6 april 1955, tweede fase, ICJ Reports 1955, blz. 23-24 (toekenning van nationaliteit) HvJ-EU, <i>X en X tegen Belgische Staat</i>, zaak C-638/16 PPU, arrest van 7 maart 2017, ECLI:EU:C:2017:173, punten 49 en 51 (territoriale werkingssfeer van de erkenningsrichtlijn)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Vluchtelingenstatus: gegronde vrees voor vervolging

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 9 ER</p> <p>Artikel 4, lid 4, ER</p> <p>Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, Algemene Vergadering van de VN, resolutie 217 (III), 10 december 1948</p> <p>Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), 999 UNTS 171, 16 december 1966</p> <p>Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, 660 UNTS 195, 7 maart 1966</p> <p>Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, 1249 UNTS 13, 18 december 1979</p> <p>Verdrag inzake de rechten van het kind, 1577 UNTS 3, 20 november 1989</p>	<ul style="list-style-type: none"> HvJ-EU, <i>Andre Lawrence Shepherd tegen Bundesrepublik Deutschland</i>, zaak C-472/13, arrest van 26 februari 2015, ECLI:EU:C:2015:117, punten 25 en 26 (individuele beoordeling van vervolging), 46, 49 en 52-56 (desertie) HvJ-EU, <i>Bundesrepublik Deutschland tegen Y en Z</i>, gevoegde zaken C-71/11 en C-99/11, arrest van 5 september 2012, Grote kamer, ECLI:EU:C:2012:518, punten 57, 60-67 (ernst van de aantasting van het recht op godsdienstvrijheid), 72 (voldoende mate van ernst om als vervolging te worden aangemerkt) en 78-80 (gegrondheid) HvJ-EU, <i>Minister voor Immigratie en Asiel tegen X en Y en Z tegen Minister voor Immigratie en Asiel</i>, gevoegde zaken C-199/12 tot en met C-201/12, arrest van 7 november 2013, ECLI:EU:C:2013:720, punten 53-61 (voldoende mate van ernst om als vervolging te worden aangemerkt, strafbaarstelling van homoseksuele handelingen), 63 en 64 (vervolging in het verleden) en 73-76 (gegrondheid)

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten, 25 mei 2000</p> <p>Facultatief Protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het Verdrag inzake de rechten van het kind, 25 mei 2000</p> <p>Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, 2515 UNTS 3, 13 december 2006</p> <p>Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR), 993 UNTS 3, 16 december 1966</p> <p>Europees Sociaal Handvest van 1961, ETS nr. 35, 18 oktober 1961 en het herziene Europees Sociaal Handvest, ETS nr. 163, 3 mei 1996</p>	
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Gronden van vervolging: ras

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 10, lid 1, onder a), ER</p> <p>Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, 660 UNTS 195, 7 maart 1966</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EHRM, <i>Khamrakulov tegen Rusland</i>, zaak 68894/13, 16 april 2015, punten 66 en 67 (vervolging wegens etnische afkomst) • EHRM, <i>A.A. tegen Frankrijk</i>, zaak 18039/11, 15 april 2015, punt 58 (vervolging wegens etnische afkomst) • EHRM, <i>A.F. tegen Frankrijk</i>, zaak 80086/13, arrest van 15 april 2015, punten 50-52 (vervolging wegens etnische afkomst) • EHRM, <i>S.H. tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaak 19956/06, arrest van 15 juni 2010, punt 70 (rassendiscriminatie) • EHRM, <i>Salah Sheekh tegen Nederland</i>, zaak 1948/04, arrest van 11 januari 2007, punt 148 (etnische minderheid) • EHRM, <i>Cyprus tegen Turkije</i>, zaak 25781/94, arrest van 10 mei 2001, Grote kamer, punt 306 (rassendiscriminatie)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Gronden van vervolging: godsdienst

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 10, onder b), ER</p>	<ul style="list-style-type: none"> HvJ-EU, <i>Bundesrepublik Deutschland tegen Y en Z</i>, gevoegde zaken C-71/11 en C-99/11, arrest van 5 september 2012, Grote kamer, Y en Z, ECLI:EU:C:2012:518, punt 80 (<i>van de verzoeker kan niet worden verwacht dat hij afziet van het verrichten van godsdienstige handelingen</i>) EHRM, <i>F.G. tegen Zweden</i>, zaak 43611/11, arrest van 23 maart 2016, punten 123 en 124 (<i>religieuze bekering</i>) EHRM, <i>M.K.N. tegen Zweden</i>, zaak 72413/10, arrest van 27 juni 2013, punten 32-44 (<i>godsdienstige overtuiging</i>)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Gronden van vervolging: nationaliteit

Verwijzingen naar wetgeving	
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 10, onder c), ER</p>	
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Gronden van vervolging: het behoren tot een bepaalde sociale groep

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 10, onder d), ER</p> <p>Overweging 30 ER</p>	<ul style="list-style-type: none"> HvJ-EU, <i>Minister voor Immigratie en Asiel tegen X en Y en Z tegen Minister voor Immigratie en Asiel</i>, gevoegde zaken C-199/12 tot en met C-201/12, arrest van 7 november 2013, ECLI:EU:C:2013:720, punten 45-49 (<i>definitie van bepaalde sociale groep</i>), 53-61 (<i>strafbaarstelling van homoseksuele handelingen</i>) en 70-76 (<i>van de verzoeker kan niet worden verwacht dat hij zijn homoseksualiteit geheim houdt of zich bij de invulling van zijn seksuele gerichtheid terughoudend opstelt</i>)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Gronden van vervolging: politieke overtuiging

Verwijzingen naar wetgeving	
Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG	
Artikel 10, onder d), ER	
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Oorzakelijk verband (om redenen van)

Verwijzingen naar wetgeving	
Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG	
Artikel 9, lid 3, ER	
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Subsidiaire bescherming: reëel risico op ernstige schade

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
Artikel 2, onder f), ER	<ul style="list-style-type: none"> HvJ-EU, <i>Meki Elgafaji en Noor Elgafaji tegen Staatssecretaris van Justitie</i>, zaak C-465/07, arrest van 17 februari 2009, ECLI: EU:C:2009:94, punt 40 (ernstige schade in het verleden) EHRM, <i>F.G. tegen Zweden</i>, zaak 43611/11, arrest van 23 maart 2016, punt 115 (beoordeling van reëel risico) EHRM, <i>Auad tegen Bulgarije</i>, zaak 46390/10, arrest van 11 oktober 2011, punt 99, onder c) (beoordeling van reëel risico) EHRM, <i>Saadi tegen Italië</i>, zaak 37201/06, arrest van 28 februari 2008, punten 130 (beoordeling van reëel risico) en 140 (bewijsnorm) EHRM, <i>Vilvarajah en anderen tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, 45/1990/236/302-306, arrest van 26 september 1991, punt 111 (bewijsnorm)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Subsidiaire bescherming: doodstraf of executie

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 15, onder a), ER</p> <p>Artikel 2 EVRM</p> <p>Protocol nr. 6 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf</p> <p>Protocol nr. 13 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf onder alle omstandigheden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EHRM, <i>Al-Saadoon en Mufdhi tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaak 61498/08, arrest van 2 maart 2010, punt 115 (doodstraf — dodencel) • EHRM, <i>Ilascu en anderen tegen Moldavië en Rusland</i>, zaak 48787/99, arrest van 8 juli 2004, punten 429-433 (doodstraf — dodencel) • EHRM, <i>Soering tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, 1/1989/161/217, 7 juli 1989, punt 111 (dodencel)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Subsidiaire bescherming: foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 15, onder b), ER</p> <p>Artikel 3 EVRM</p> <p>Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en ontorende behandeling of bestraffing, 1465 UNTS 85, 10 december 1984</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HvJ-EU, <i>Mohamed M'Bodj tegen Belgische Staat</i>, zaak C-542/13, arrest van 18 december 2014, Grote kamer, punten 40, 41 en 50 (niet-beschikbaarheid van passende gezondheidszorg) • HvJ-EU, <i>Meki Elgafaji en Noor Elgafaji tegen Staatssecretaris van Justitie</i>, zaak C-465/07, arrest van 17 februari 2009, ECLI:EU:C:2009:94, punt 28 (belang van de jurisprudentie van het EHRM bij de uitlegging van de werkingssfeer van artikel 15, onder b), van de erkenningsrichtlijn) • EHRM, <i>Paposhvili tegen België</i>, zaak 41738/10, arrest van 13 december 2016, punten 181-193 (niet-beschikbaarheid van passende gezondheidszorg) • EHRM, <i>Trabelsi tegen België</i>, zaak 140/10, 4 september 2014, punten 113-115 (levenslange gevangenisstraf) • EHRM, <i>M.S.S. tegen België en Griekenland</i>, zaak 30696/09, arrest van 21 januari 2011, Grote kamer, punt 220 (definitie van „onmenselijk” en „vernederend”) • EHRM, <i>Gäfgen tegen Duitsland</i>, zaak 22978/05, arrest van 1 juni 2010, Grote kamer, punt 108 (voldoende mate van ernst om als foltering te worden aangemerkt) • EHRM, <i>Kalashnikov tegen Rusland</i>, zaak 47095/99, arrest van 15 juli 2002, punt 95 (vernederende behandeling) • EHRM, <i>Selmouni tegen Frankrijk</i>, zaak 25803/94, arrest van 28 juli 1999, Grote kamer, punten 99-101 (definitie van foltering) • EHRM, <i>Tyrer tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaak 5856/72, arrest van 15 maart 1978, punt 30 (vernederende behandeling) • EHRM, <i>Ierland tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaak 5310/71, arrest van 18 januari 1978, punt 167 (onderscheid tussen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Subsidiaire bescherming: ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
Artikel 15, onder c), ER	<ul style="list-style-type: none"> HvJ-EU, <i>Aboubacar Diakité tegen Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen</i>, zaak C-285/12, arrest van 30 januari 2014, punt 35 (gewapend conflict) HvJ-EU, <i>Meki Elgafaji en Noor Elgafaji tegen Staatssecretaris van Justitie</i>, zaak C-465/07, arrest van 17 februari 2009, ECLI: EU:C:2009:94, punten 32 en 33 (ernstige en individuele bedreiging), 34 en 35 (willekeurig geweld) en 39 („glijdende schaal”-test) EHRM, <i>K.A.B. tegen Zweden</i>, zaak 886/11, arrest van 5 september 2013, punten 75-77 (willekeurig geweld) EHRM, <i>Sufi en Elmi tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaken 8319/07 en 11449/07, arrest van 28 november 2011, punt 241 (willekeurig geweld)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Ter plaatse ontstane behoefte aan internationale bescherming

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
Artikel 5 ER	<ul style="list-style-type: none"> EHRM, <i>F.G. tegen Zweden</i>, zaak 43611/11, arrest van 23 maart 2016, punten 123, 124 en 144-158 (activiteiten in het land van asiel — risicobeoordeling) EHRM, <i>H.S. en anderen tegen Cyprus</i>, zaak 41753/10 en 13 andere zaken, arrest van 21 juli 2015, punt 277 (identificatie door autoriteiten) EHRM, <i>A.A. tegen Zwitserland</i>, zaak 58802/12, arrest van 7 januari 2014, punten 38-43 (omvang van activiteiten en identificatie door autoriteiten) EHRM, <i>S.F. tegen Zweden</i>, zaak 52077/10, arrest van 15 mei 2012, punten 68-71 (omvang van politieke activiteiten)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Daders van vervolging of van het toebrengen van ernstige schade

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
Artikel 6 ER	<ul style="list-style-type: none"> HvJ-EU, <i>Mohamed M'Bodj tegen Belgische Staat</i>, zaak C-542/13, arrest van 18 december 2014, Grote kamer, punt 35 (actor van vervolging als noodzakelijke voorwaarde) EHRM, <i>Tatar tegen Zwitserland</i>, zaak 65692/12, Raad van Europa: Europees Hof voor de Rechten van de Mens, 14 april 2015, punt 41 (niet-overheidsactoren) EHRM, <i>Sufi en Elmi tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaken 8319/07 en 11449/07, arrest van 28 november 2011, punten 281 en 282 (actor van vervolging als noodzakelijke voorwaarde)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Actoren van bescherming en kwaliteit van de bescherming

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
<p>Artikel 1, afdeling A, lid 2, VG</p> <p>Artikel 7 ER</p>	<ul style="list-style-type: none"> • HvJ-EU, <i>Aydin Salahadin Abdulla en anderen tegen Bundesrepublik Deutschland</i>, gevoegde zaken C-175/08, C-176/08, C-178/08 en C-179/08, arrest van 2 maart 2010, punten 67-76 (doeltreffendheid, duurzaamheid en toegankelijkheid van bescherming, actoren van bescherming) • EHRM, <i>K.A.B. tegen Zweden</i>, zaak 886/11, arrest van 5 september 2013, punten 69 en 87 (actoren van bescherming) • EHRM, <i>Salah Sheekh tegen Nederland</i>, zaak 1948/04, arrest van 11 januari 2007, punten 147 en 148 (toegankelijkheid van bescherming) • EHRM, <i>N. tegen Finland</i>, zaak 38885/02, arrest van 26 juli 2005, punten 163 en 164 (actoren van bescherming) • EHRM, <i>Osman tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaak 23452/94, arrest van 28 oktober 1998, punten 115 en 116 (doeltreffendheid van bescherming)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Alternatief van binnenlandse bescherming

Verwijzingen naar wetgeving	Jurisprudentie
Artikel 8 ER	<ul style="list-style-type: none"> • EHRM, <i>A.A.M. Tegen Zweden</i>, zaak 68519/10, arrest van 3 april 2014, punten 66-75 (veiligheid in een deel van het land van herkomst) • EHRM, <i>K.A.B. tegen Zweden</i>, zaak 886/11, arrest van 5 september 2013, punten 80-85 (toegankelijkheid van een deel van het land van herkomst, redelijkheid van vestiging) • EHRM, <i>D.N.M. tegen Zweden</i>, zaak 28379/11, arrest van 27 juni 2013, punten 57-59 (veiligheid in een deel van het land van herkomst, redelijkheid van vestiging) • EHRM, <i>S.A. tegen Zweden</i>, zaak 66523/10, arrest van 27 juni 2013, punten 56-58 (veiligheid in een deel van het land van herkomst) • EHRM, <i>M.Y.H. en anderen tegen Zweden</i>, zaak 50859/10, arrest van 27 juni 2013, punten 68-73 (redelijkheid van vestiging) • EHRM, <i>Sufi en Elmi tegen het Verenigd Koninkrijk</i>, zaken 8319/07 en 11449/07, arrest van 28 november 2011, punten 249 en 265-296 (toegankelijkheid van een deel van het land van herkomst, redelijkheid van vestiging) • EHRM, <i>Salah Sheekh tegen Nederland</i>, zaak 1948/04, arrest van 11 januari 2007, punten 140-148 (bescherming door clan, individuele omstandigheden) • EHRM, <i>M.K.N. tegen Zweden</i>, zaak 72413/10, arrest van 27 juni 2013, punten 35-44 (godsdienstige overtuiging, individuele omstandigheden)
Nationale wetgeving	Nationale jurisprudentie

Hoe neemt u contact op met de EU?

Kom langs

Er zijn honderden Europe Direct-informatiecentra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde informatiecentrum op: https://europa.eu/european-union/contact_nl

Bel of mail

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bepaalde telecomaandieners kunnen wel kosten in rekening brengen),
- te bellen naar het gewone nummer: +32 22999696, of
- een e-mail te sturen via: https://europa.eu/european-union/contact_nl

Waar vindt u informatie over de EU?

Online

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europa-website op: https://europa.eu/european-union/index_nl

EU-publicaties

U kunt publicaties van de EU downloaden of bestellen op: <https://publications.europa.eu/nl/publications> (sommige zijn gratis, andere niet). Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke informatiecentrum (zie https://europa.eu/european-union/contact_nl).

EU-wetgeving en aanverwante documenten

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1952 in alle officiële talen, krijgt u op EUR-Lex op: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data van de EU

Het opendataportaal van de EU (<http://data.europa.eu/euodp/nl>) biedt toegang tot datasets uit de EU. Deze gegevens kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden.

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie